

PÕLVA VALLA JÄÄTMEKAVA 2025-2029

2024

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	4
1.1 Strateegilised dokumendid	5
1.2 Riigi tasand	6
1.3 Omavalitsuse tasand	7
1.4 Ettevõtte tasand	8
1.5 Kodumajapidamise tasand	8
2. PÕLVA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	8
3. HETKEOLUKORRA ÜLEVAADE JÄÄTMELIIKIDE JA KOGUSTE KAUPA.....	10
3.1. Olmejäätmete kogumine ja käitlemine	11
3.2. Segalmejäätmete kogumine ja käitlemine	14
3.3. Biolagunevate jäätmete kogumine ja käitlemine	15
3.4. Paberi- ja kartongjäätmete kogumine ja käitlemine	17
3.5. Pakendijäätmete kogumine ja käitlemine	18
3.6. Suurjäätmete kogumine ja käitlemine	21
3.7. Tekstiili ja rõivajäätmete kogumine ja käitlemine	22
3.8. Probleemtoodete jäätmete kogumine ja käitlemine	23
3.9. Ohtlike jäätmete kogumine ja käitlemine	26
3.10. Tervishoiu- ja veterinaarteenuste käigus tekkinud jäätmete kogumine ja käitlemine	27
3.11. Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ja käitlemine	28
3.12. Jäätmekäitluskohad Põlva vallas	30
3.13 Jääkreostusobjektid	33
3.14 Suletud prügilad	34
4. EELMISES JÄÄTMEKAVAS PÜSTITATUD EESMÄRKIDE TÄITMISEST	35
5. HINNANG JÄÄTMEVOOGUDELE TULEVIKUS	36
6. JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE.....	37
6.1. Avalikel üritustel jäätmetekke vältimine	38
6.2. Toidujäätmete tekke vältimine	38
6.3. Keskkonnasäästlike lahenduste rakendamine asjade ja teenuste hankimisel	39
6.4. Mere- ja muude veekogude prügi vältimine	39
6.5. Jäätmete ladestamise vältimine ja vähendamine	39
7. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMINE.....	40
7.1. Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise edendamine	40
7.2. Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava	41
7.3. Korraldatud jäätmeveo teenuse arendamine	42

7.4. Jäätmetekitajate teadlikkuse tõstmine	42
7.5. Järelevalve tõhustamine	43
7.6. Jäätmehoolduse arendamise rahastamine	44
8. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRGID	45
8.1. Põlva valla ülesanded sihteesmärkide saavutamisel	47
8.2. MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	48
8.3. Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamise võimalused	48
8.4. Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine	49
8.5. Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine	49
8.6. Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine.....	50
8.7. Järelevalvesüsteemi tõhustamine	50
9. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE	51
LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS	53

SISSEJUHATUS

Põlva valla jäätmekava 2025-2029 on omavalitsuse jäätmehooldust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmehoolduse arengusuunad, tegevused ja meetmed ning vajadusel nende maksumus aastani 2029. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse hetkeolukorra kirjeldust (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest, fikseerib arengueesmärgid ning toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava.

Jäätmekava koostamisel on lähtutud Riigi jäätmekavast 2023-2028¹, jäätmeseadusest, Põlva valla arengukavast aastateks 2019-2030 ja eelarvestrateegiast 2024-2027², avalikult kättesaadavatest andmetest ja valdkonnas teostatud jäätmealastest uurimistöödest ning analüüsides.

Jäätmekava on koostatud vastavalt jäätmeseaduse nõuetele, mis määravad jäätmekava sisu ning jäätmekava avalikustamise. Jäätmekava ei hõlma jäätmeid, mis ei kuulu jäätmeseaduse kohaselt jäätmeseaduse reguleerimisalasse või on reguleeritud teiste seaduste ja määrustega.

Käesolevas jäätmekavas kirjeldatud jäätmehoolduse strateegilised eesmärgid, ressursid ja tegevused võivad vajaduse korral muutuda. Muudatuste vajaduste sisend võib tulla muudatustest õigusaktides, turusituatsioonides jäätmete käitlemisel, samuti omavalitsuse enda vajaduste ja võimaluste muutusest. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoositud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Jäätmekava rakendamine toimub tegevuskava alusel. Tegevuskava korrigeeritakse vajaduste põhisel.

1. JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

Jäätmehoolduse korraldamise õigusraamistik põhineb Euroopa Liidu direktiividel, riiklikel ja kohaliku tasandi õigusaktidel ning valdkonda puudutavatel strateegiatel. Jäätmehoolduse korraldamise õigusruumist tulenevad järgmised peamised põhimõtted:

- riigi tasemel seatakse üldeesmärgid, mille rakendamine toimub kohaliku omavalitsuse strateegiate ja tegevuskavade alusel.
- jäätmehoolduse arendamine on jäätmeseaduse § 12 alusel kohaliku omavalitsuse ülesanne, mille täitmise eesmärgiks on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset.
- kohalikul omavalitsusel on lai diskretsiooniotsus parima jäätmehoolduse lahenduse rakendamisel.

¹ Riigi jäätmekava 2023-2028 <https://kliimaministeerium.ee/jaatmekava>

² Põlva valla arengukava aastateks 2019-2030 ja eelarvestrateegia 2024-2027
<https://www.riigiteataja.ee/akt/401112023038>

- suurim vastutus eesmärgistatud tulemuste saavutamisel on jäätmetekitajatel ja – valdajatel, kes peavad täitma etteantud reegleid ja juhiseid jäätmetekke vältimisel ja jäätmete liigiti kogumisel ning keskkonnakahjulikke tegevuste vältimisel.
- kohalik omavalitsus vastutab jäätmeseaduse § 136³ sätestatud jäätmete taaskasutamise sihteesmärkide saavutamise eest, rakendades selleks kõiki vajalikke ja otstarbekaid tegevusi.

1.1 STRATEEGILISED DOKUMENDID

Keskkonnavaldkonna katusdokumendiks on seni olnud 2007. aastal koostatud „Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030“³. Strateegia määratles pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes keskkonnavaldkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele. Keskkonnastrateegia ei käsitle enam kõiki keskkonnavaldkonna jaoks aktuaalseid tegevussuundi ehk ei kata terviklikult kogu tulemusvaldkonda „Keskkond“. Uus keskkonnavaldkonna arengukava asendab seni kehtinud keskkonnastrateegiat.

Keskkonnavaldkonna arengukava (edaspidi KEVAD) eelnõu⁴ lähtub Eesti riigi arengustrateegias „Eesti 2035“⁵ seatud pikaajalistest sihtidest ning panustab eelkõige sihtide „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ning „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisse. Arengukavaga toetatakse muutuste elluviimist peamiselt valdkondades „Majandus ja kliima“ ning „Ruum ja liikuvus“. Lisaks lähtub KEVAD Euroopa Liidu (EL) pikaajalistest eesmärkidest ning pakub lahendusi muutunud oludega kohanemiseks. KEVAD seab Eestile keskkonnavaldkonna visiooni, eesmärgid ja alaeesmärgid koos olulisemate poliitikainstrumentidega aastani 2030 ning korrastab selle valdkonna strateegilist planeerimist.

KEVAD-s seatud visiooni ja üldeesmärgi saavutamiseks on püstitatud 16 alaeesmärgi keskkonnavaldkonnale, jäätmekava kohaselt on olulisemateks valdkondadeks ringmajandus ja jäätmekäitlus. **Ringmajanduse valdkonna eesmärk aastaks 2030 on:** Eesti on toimiv ringse tootmise ja tarbimise süsteem. Tõhusa ringmajanduse rakendamisega tagatakse ettevõtluse väiksem keskkonnamõju, samas tõstes konkurentsivõimet ja suurendades ressursside kättesaadavust. Eestis kasutusel olevate ressursside tarneahel on selge ja võimalikult lühike. Kasutame ja tarbime kõiki ressursse targalt ja keskkonda hoidvalt ning see muudab meie ühiskonna kestlikuks. Looduskeskkonna ressursse kasutatakse kestlikult, võimaldades nende säilimise ja taastumise järgnevatele põlvetele. Tooted on kauakestvad ja materjalid on ohutult ja pikalt või lõputult ringluses. Ringmajanduse keskmes on ressursside kasutamise vähendamine, digitaalsed lahendused ja uued ärimudelid, mis ergutavad koostööd avaliku sektori, erinevate ettevõtete ning ettevõtete ja teadusasutuste vahel. Meil on piisavalt eksperte ning tagatud nende järelkasv, et toetada süsteemi jätkusuutlikkust ning arengut.

Jäätmekäitluse korraldamise valdkonna eesmärk aastaks 2030 on: Jäätmetekke vältimine ja toodete korduskasutamine ning parandamine on igapäevase käitumise osa ning jäätmetest

³ Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030

(<https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/0000/1279/3848/12793882.pdf>)

⁴ KEVAD eelnõu (<https://kliimaministeerium.ee/kevad>)

⁵ Eesti riigi arengustrateegia „Eesti 2035“ (<https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>)

luuakse uut väärtust toormena. Jäätmetekke vältimise raames tarbitakse mõistlikult ning vajaduspõhiselt keskkonnahoidlikke tooteid ja teenuseid, tekkekohal kogutakse jäätmeid liigiti, jäätmeid käsitletakse kui väärtuslikku ressursi. Jäätmekorraldus lähtub jäätmehierarhiast, kus eelistatuim on jäätmetekke vältimine. Kus jäätmete vältimine on võimatu, tuleb toetada toodete korduskasutust ja jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamist. Toodete parandamine ja remontimine on võimalik, lihtne ja mugav ning majanduslikult mõttekas. Kasutades tekkinud jäätmeid kui ressursi, on võimalik saada loodusvaradest maksimaalset väärtust ja vähendada nõudlust uute loodusvarade järele. Kui ringlussevõtt pole võimalik, siis tuleb eelistada muul viisil taaskasutamist, sh sektoriülest ressurside riskasutamist, et võimalikult vähe suunata jäätmeid põletusse või ladestada neid prügilasse. Jäätmetest toormena väärtuse loomine asendab toormaterjali kasutuselevõttu.

Strateegia „Eesti 2035“ kohaselt on aastaks 2050 Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimaneutraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada.

Eesti majandus on vastutustundlik inimeste ja looduse suhtes. Siin on paindlikku, uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi soodustav turvaline majanduskeskkond. Kohalike ressurside väärindamine on kasvanud ja loodusvarade kasutamisel arvestatakse nii elurikkuse säilimise kui ka sotsiaal-majanduslike mõjudega. Kasutusel on uuenduslikud tehnoloogiad ja looduslähedased lahendused, mis vähendavad ajakulu vahemaade läbimisel ja tagavad hea elukeskkonna terves Eestis.

Ringmajanduse valge raamat⁶ koondab ministeeriumite ja huvirühmade arutelude tulemusel kokku lepitud visiooni, ringmajanduse aluspõhimõtted ja arengusuunad, millest lähtutakse edasistes tegevustes. Dokument toetab erinevaid osapooli, et ringmajandus oleks läbiv raamistik planeerimises, tarbimises, tootmises, poliitikas, elustiilis, kultuuris ja väärtushinnangutes. Valgele raamatule järgneb ringmajanduse tegevuste kava, milles tuuakse välja erinevate valdkondade tegevused ja mõõdikuid.

Tõhusa ringmajanduse rakendamisega tagatakse tasakaal ettevõtluse ja keskkonnamuutuse vahel, tõstes konkurentsivõimet ja säilitades toorainete varustuskindlust. Looduskeskkonna ressursse kasutatakse kehtlikult, võimaldades nende säilimise ja taastumise järgnevatel põlvkondadel. Tooted on kauakestvad ja materjalid on ohutult, pikalt ringluses. Ringmajanduse keskmes on ressurside kasutamise vähendamine, digitaalsed lahendused ja uued ärimudelid, mis ergutavad ka koostööd erinevate ettevõtete ning ettevõtete ja teadusasutuste vahel. Olemas on piisav ekspertide järeelkasv, mis tagab süsteemi jätkusuutlikkuse ning arenemise.

1.2 RIIGI TASAND

Kliimaministeeriumi ülesanne on töötada välja riigi jäätmekava, mis annab jäätmehoolduse korraldamiseks suunised ning õigusaktid, et kavandatud plaane ja eesmärgi võimalikult hästi ellu viia.

⁶ Ringmajanduse valge raamat (https://ringmajandus.envir.ee/sites/default/files/2022-06/Ringmajandus_valge_raamat.pdf)

Keskkonnaamet on Kliimaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis annab keskkonnakaitselube, samuti registreerib jäätmeluba mittevajavaid jäätmekäitlejaid, teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

Keskkonnaagentuur on Kliimaministeeriumi hallatav riigiasutus, mille tegevusvaldkond on riikliku keskkonnaseire programmi täitmine, keskkonnavaldkonna riigisiseste ja rahvusvaheliste aruannete koostamine, keskkonnaseisundile hinnangute andmine, elutähtsate teenuste, sh ilmaprognoosi tagamine ning seirejaamade, -vahendite ja -seadmete pidamine ja uuendamine.

Jäätmekava koostamise hetkel on Kliimaministeeriumi poolt kooskõlastamisel jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise eelnõu.⁷ Eesmärk on tagada puhtam elukeskkond ning saavutada Eesti jäätmehoolduses üleminek ringmajandusele. Selleks on vaja ellu viia struktuursed muudatused, mis aitavad tagada olmejäätmete (sealhulgas olmejäätmete hulka kuuluvate pakendijäätmete) liigiti kogumise ning olmejäätmete ringlussevõtu, sealhulgas sihtarvude saavutamise.

1.3 OMAVALITSUSE TASAND

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (jäätmejaam, kokkukandepunkt jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Põlva vald on MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskuse liige (edaspidi *EJHK*). EJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt, Põlvamaalt ja Valgamaalt.

Jäätmekäitluselaste tegevust Põlva vallas reguleerivad valla arengukava², käesolev jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri⁸ ning jäätmevaldajate registri põhimäärus⁹.

Keskkonnaagentuuri poolt on läbiviidud projekt „Ringmajanduse võimekuse tõstmine“¹⁰ perioodiga 19.07.2021 – 31.12.2023, mille eesmärk on liikuda Eesti ringmajanduse raamistiku väljatöötamise suunas. See projekt nägi ette suurendada avalikkuse teadlikkust, siduda

⁷ Jäätmeseaduse, pakendiseaduse jt seaduste VTK

<https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2024-03/V%C3%A4ljat%C3%B6tamiskavatsus%2019.03.2024.pdf>

⁸ Põlva valla jäätmehoolduseeskiri <https://www.riigiteataja.ee/akt/431052018001?leiaKehtiv>

⁹ Põlva valla jäätmevaldajate registri asutamine ja põhimäärus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/425022020011>

¹⁰ Projekt „Ringmajanduse võimekuse tõstmine“ (<https://keskkonnaportaal.ee/et/ringmajanduse-v%C3%B5imekuse-t%C3%B5stmine>)

ringmajandust inimeste igapäevaellu ning aidata kaasa inimeste tarbimiskäitumise muutmisele. Projekti raames koostati omavalitsuste põhine teekaart, hinnati ja kaardistati ringmajanduse hetkeolukorda omavalitsuses. Selgitati välja kitsaskohad ja pakuti välja olukorrale sobivaid lahendusi. Igale omavalitsusele töötati välja individuaalne teekaart ¹¹, mis koosneb tegevuskavast, soovitustest ja nõuannetest jäätmemajandusele, teavitustegevusele, keskkonnahoidlike riigihangete ja ringmajanduslike ärimudelite kasutuselevõtuks, kohalike ressursside kestlikuks kasutamiseks, keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamiseks ning koostöövõimalusteks omavalitsuse, erinevate sektorite ja rahvusvaheliste partnerite vahel.

1.4 ETTEVÕTTE TASAND

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust keskkonnakaitselood. Kui ettevõtte käitleb teiste isikute tekitatud ja üle antud ohtlike jäätmeid, peab ta omama vastavat keskkonnakaitseluba.

Ettevõtted peavad majandustegevuse tulemusel tekkivate jäätmete käitlemisel korraldama:

- tavajäätmete (sh olmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete jm) kogumist ja edasisele käitlemisele (taaskasutamisele) suunamist, vastavalt korraldatud jäätmeveo hanketingimustele;
- ohtlike jäätmete (v.a põlevkivisektoris tekkivate ohtlike jäätmete) kogumist ja edasist käitlemist;
- iseseisvaid jäätmekäitlussüsteeme omavates ettevõtetes tekkivate jäätmete käitlemist;
- jäätmete taaskasutamise protsessis (ka jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamises) osalemist ja oma positiivse panuse andmist.

Ettevõtted kui jäätmetekitajad peavad lähtuma lisaks eelnevale loetelule omavalitsuse jäätmehoolduseeskirja tingimustest ja olema hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Põlva vallal on võimalus nõuda ettevõtetelt jäätmete tekke ja käitlemise tegevuste osas jäätmekava koostamist, mis võimaldab vallal ülevaadet ettevõtte tegevuste olemusest ja võimalikest mõjudest valla jäätmehoolduse eesmärkidele.

1.5 KODUMAJAPIDAMISE TASAND

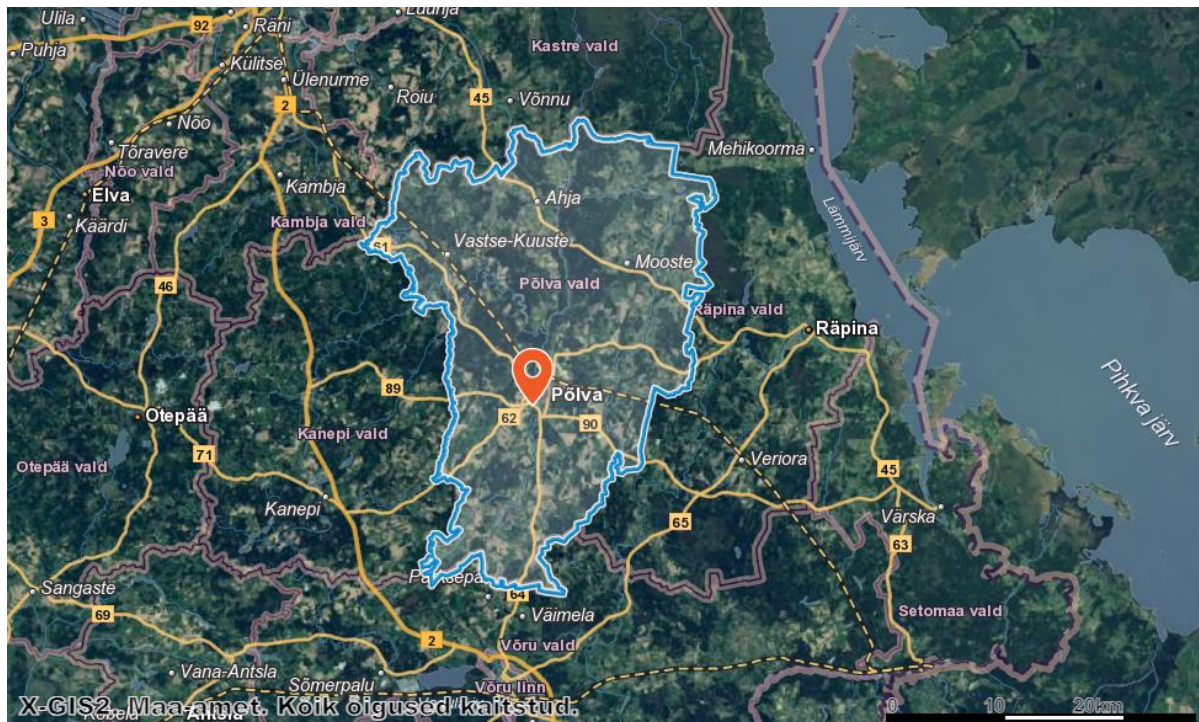
Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete liigiti kogumine tekkekohas, biojäätmete liigiti kogumine ja võimalusel kohtkompostimine, lisaks vanapaberi, suurjäätmete ja tekstiiljäätmete liigiti kogumine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm. Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärgi, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

2. PÕLVA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

Põlva vald piirneb läänes Põlva maakonna Kanepi ja Kambja valla ja idas Räpina vallaga, põhjaosas Tartu maakonna Kastre vallaga ning lõunaosas Võru maakonna Võru vallaga.

¹¹ Põlva valla ringmajanduse teekaart

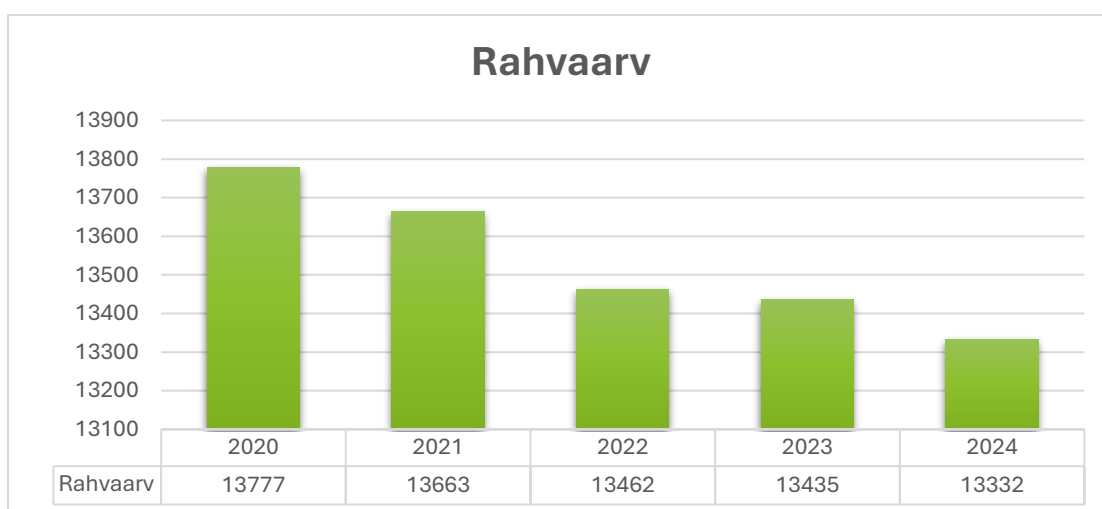
<https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/Teemad/Ringmajandus/P%C3%B5lva-vald-TEEKAART.pdf>

Joonis 1. Põlva valla halduspiir (allikas: Maa-amet).

Käesoleva jäätmekavaga planeeritakse jäätmemajandust 705,9 km² suurusel territooriumil. 01.01.2024.a seisuga oli rahvastikuregistri andmetel Põlva vallas 13 332 elanikku. Jäätmekavaga hõlmatud territooriumil asub üks vallasisene linn Põlva, kolm alevikku: Ahja, Mooste ja Vastse-Kuuste ning 70 küla.

Rahvastikuregistri andmetel Põlva valla elanike arv iga aastaselt väheneb. Valla rahvaarvu jagunemine aastate kaupa on välja toodud joonisel (vt joonis 2).

Joonis 2. Rahvaarv Põlva vallas aastatel 2020-2024 (allikas: Rahvastikuregister).

Statistikaameti andmetel tegutses 2023. aastal Põlva valla territooriumil kokku 1164 ettevõtet. Ettevõtluses on põhiharudeks ettevõtete arvu järgi metsamajandus ja põllumajandus, aga ka ehitus, teenindussektor (kaubandus, erinevad teenused, turism, toitlustus). Täpsem jaotus tegevusvaldkondade kaupa on välja toodud tabelis 1.

Tabel 1. Põlva valla ettevõtted tegevusala järgi aastal 2023 (allikas: Statistikaamet).

Tegevusala	Ettevõtete arv
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	229
Ehitus	202
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	138
Töötlev tööstus	105
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	93
Muud teenindavad tegevused	90
Veondus ja laondus	75
Kinnisvaraalaane tegevus	45
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	37
Majutus ja toitlustus	33
Haldus- ja abitegevused	32
Info ja side	22
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	20
Haridus	11
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	10
Finants- ja kindlustustegevus	9
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3

Ülevaate saamiseks jäätmete veost ja jäätmevaldajate paiknemisest on kohalikul omavalitusel kasutada tööriist – jäätmevaldajate register. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost. Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse üksus asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra.

Põlva valla jäätmevaldajate register on ühishallatav koos teiste EJHK liikmeskonna omavalitsuste jäätmevaldajate registritega.

01.06.2024. a seisuga oli Põlva valla jäätmevaldajate registri põhjal liitunud jäätmetekkekohti kokku 3235. Vallas on kokku 2651 eramajapidamist, 2 korteriga elamuid on 27, 3 ja enam korteriga elamuid 230.

3. HETKEOLUKORRA ÜLEVADE JÄÄTMELIIKIDE JA KOGUSTE KAUPA

Hetkeolukorra ülevaate saamiseks on kasutatud Põlva Vallavalitsuse käsutuses olevat teavet ja riikliku jäätmetestatistika andmeid. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas koondab kokku tekitatud, kogutud ja käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal.

Põlva valla jäätmetekke andmed on saadud Keskkonnaagentuuri andmebaasidest jäätmearuandluse infosüsteemist¹² (edaspidi JATS) ja Keskkonnaportaalist¹³. Kõikide tekkivate jäätmekoguste puhul teostati päring andmebaasidest kuue aasta kohta (2018-2023).

Vastavalt JATS ja Keskkonnaportaali andmetele tekkis Põlva vallas perioodil 2018-2023 kokku ca 106 042 tonni erinevaid jäätmeid. Sellest ca 54% ehk 57 382 tonni olid 17-koodiga jäätmed, kuhu kuuluvad erinevad ehitus- ja lammutustegevuse käigus tekkinud jäätmed (betoon, tellised, metallid, bituumenitaolised segud, kivid ja pinnas), 25% tööstuses ja tootmises tekkinud jäätmed ning 21% jäätmetest olid olmelise tekkega jäätmed.

Tabeli 2 kohaselt suunati 2018-2023 aastatel taaskasutusse 68 425 tonni jäätmeid, sellest ca 57 % moodustasid peamiselt ehitus- ja lammutustegevuse käigus tekkinud jäätmed (39 156 tonni), 33% olmereovee puhastussetted (22 504 tonni) ning ülejäänud 10% moodustasid saepuru (3729 tonni), koldetuhk (1246 tonni), taimsete kudede jäätmed (1012 tonni), metallijäätmed (206 tonni), biolagunevad jäätmed (142 tonni) ja romusõidukid (74 tonni).

Tabel 2. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) aastatel 2018-2023 tonnides (allikas: JATS ja Keskkonnaportaali).

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport valda sisse	Taaskasutatud	Transport vallast välja
2018	13 242,5	653,4	8 485,6	6 532,8
2019	38 424,9	121,6	31 113,5	11 175,8
2020	11 613,3	1 400,20	5 032,5	7 974,9
2021	20 363,9	2 973,5	13 760,7	7 571,3
2022	10 639,7	2 195,1	4 910,9	6 936,3
2023	11 758,1	1029,6	5121,8	8349,9

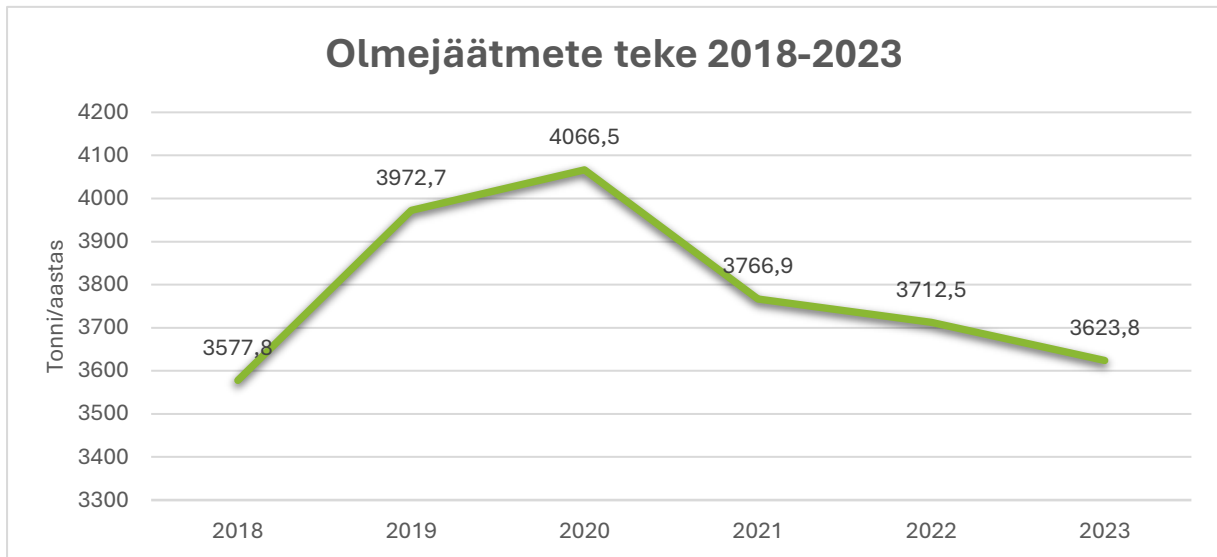
3.1. OLMEJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamistest kogutud segajäätmed ja liigiti kogutud jäätmed, sealhulgas paber ja kartong, klaas, metallid, plast, biojäätmed, puit, tekstiil, pakendid, elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed, patareid ja akud ning suuremõõtmelised jäätmed, sealhulgas madratsid ja mööbel ning muudest allikatest kogutud segajäätmed ja liigiti kogutud jäätmed, mis on oma koostise ja omaduste poolest kodumajapidamisjäätmete sarnased (JäätS § 7).

¹² Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/main.php?public=1>

¹³ Keskkonnaportaali https://tableau.envir.ee/views/Avalikud_pringud_2020-2022/Riigitasand/?%3Aembed=y&%3Aiid=4&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y

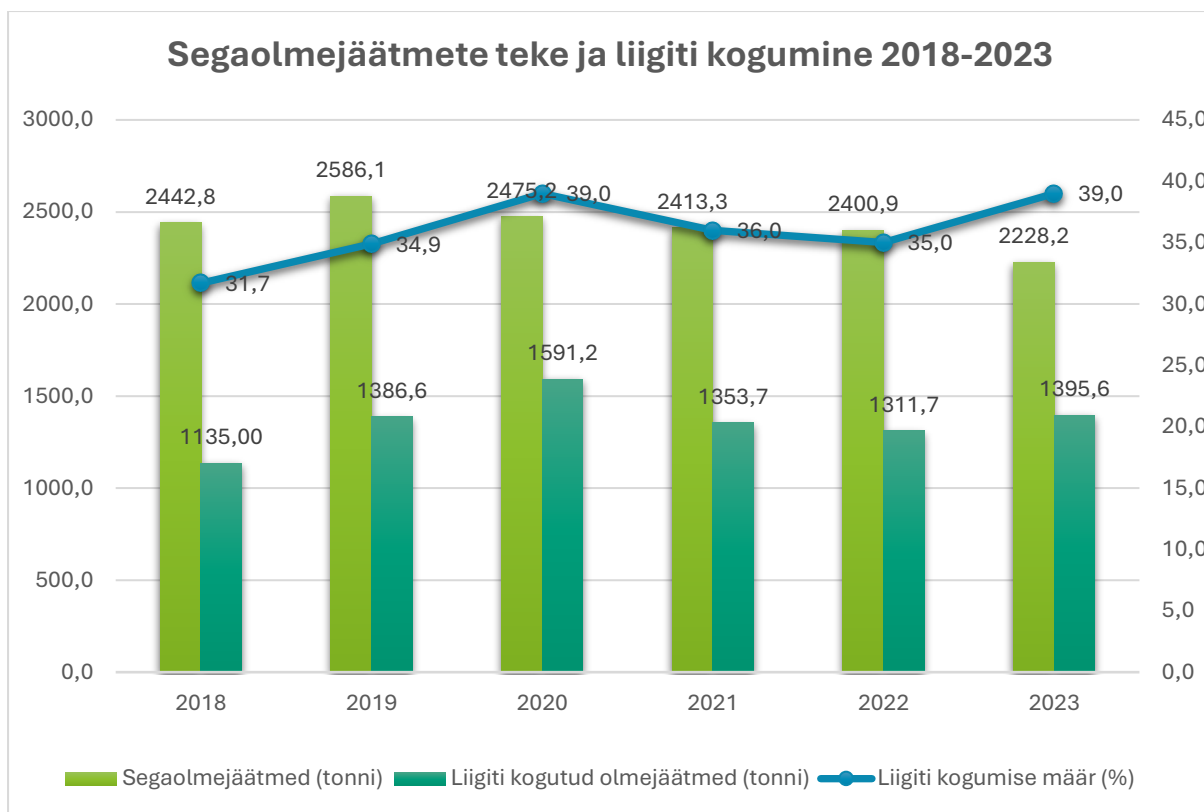
Põlva vallas tekkivatest jäätmetest enamuse moodustavad tööstuses ja tootmises tekkivad jäätmed. Olmejäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed moodustavad jäätmete kogutekkest 32%.

Joonis 3. Olmejäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

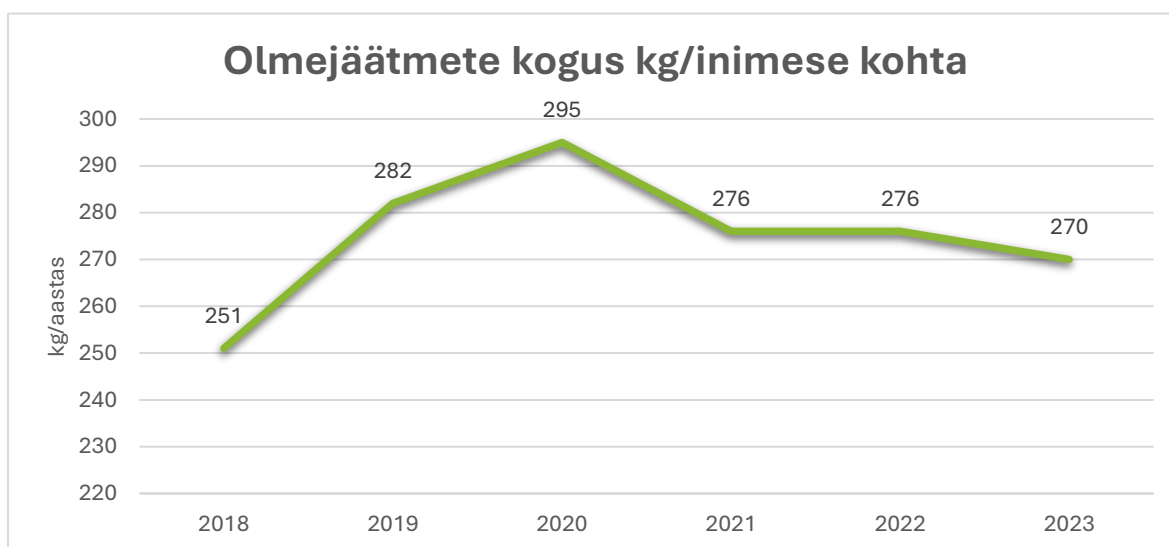
Olmejäätmete teke, sealhulgas pakendijäätmed (jaotiskoodiga 15) on vaadeldaval perioodil 2018-2023 jäänud suurusjärku 3577-4067 tonni aastas (Joonis 3).

Olmejäätmetest suurima tekkemahuga on segaolmejäätmed, mis hõlmavad nii ettevõtete kui kodumajapidamiste jäätmeid, mis on aastate lõikes jäänud vahemikku 2228-2586 tonni aastas (Joonis 4). Jooniselt nähtub, et liigiti kogutavate jäätmete osakaal püsib enam-vähem samas suurusjärgus, mis näitab, et viimastel aastatel on liigiti kogumine püsinud samal tasemel.

Joonis 4. Segaolmejäätmete tekkemahud ja liigiti kogumise määr Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaali).

Eurostati¹⁴ andmetel tekkis 2022. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 373 kilogrammi olmejäätmeid aastas. Põlva vallas kogutud olmejäätmete kogus ühe elaniku kohta on jäänud viimisel neljal aastal vahemikku 251-295 kg/inimese kohta (joonis 5), mis on jäätmete kogutekke kohta arvutatuna väiksemad kui Eesti keskmine.

¹⁴ Eurostat andmebaas:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

Joonis 5. Olmejäätmete tekkemahud ühe elaniku kohta Põlva vallas aastatel 2018-2023 (*allikas: JATS ja Keskkonnaportaal*).

Olmejäätmete tekke vähendamise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete koguse vähendamine.

Olmejäätmete liigiti kogumisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 03.06.2022 määrusele nr 28 " Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid: paber ja kartong, kodumajapidamises tekkinud plastid, metallid, klaas ja puit, biolagunevad aia- ja haljastujäätmed, köögi- ja sööklajäätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed, pakendid, tekstiil, suurjäätmed, probleemtoodete jäätmed, ravimijäätmed ja ohtlikud jäätmed.

Põlva vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, vallas on moodustatud üks jäätmeveopiirkond. Korraldatud jäätmeveo raames saab üle anda kokku 3 erinevat jäätmeliiki: segaolmejäätmed, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed, paberi- ja kartongijäätmed. Kõiki neid jäätmeid tuleb tekkekohal liigiti koguda, erisused kehtivad nende üleandmisel jäätmevedajale.

3.2. SEGAOLMEJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Segaolmejäätmete (20 03 01) kogumine ja vedu on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud ning kõik Põlva valla jäätmevaldajad peavad olema kogumissüsteemiga liidetud. Segaolmejäätmete kogumisega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüübi, materjali, suuruse, paiknemise, tühjendussageduse ja ühiste kogumismahutite kasutamise sätestab Põlva valla jäätmehoolduseeskiri.

Segaolmejäätmed ei ole jäätmeseaduse alusel liigiti kogutav jäätmeliik, vaid tekkekohal liigiti kogutavate jäätmete sorteerimisjäak. Seetõttu seab Põlva vald segaolmejäätmete kogumisele ja käitlemisele järgmised eesmärgid:

- järgnevatel aastatel tuleb prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete kogus viia miinimumini ning neid ei tohi segada liigiti kogutavate jäätmetega. Selleks peavad kõik jäätmevaldajad olema korraldatud jäätmeveoga hõlmatud;
- jäätmete äraveo ja käitlemise hinnastamine peab motiveerima ja edendama jäätmete liigiti kogumist;
- segaolmejäätmete käitlemisel on eelistatud lahenduseks energeetiline taaskasutus vms lahendus, mis väldib ladestamist. Eelistatud lahendus peab olema otstarbekas nii majanduslikust kui keskkonnanahoiu aspektist.

Olmejäätmete liigiti kogumise edasisel kavandamisel on oluline teada segaolmejäätmete liigilist koostist. Prügilasse ladestatud segaolmejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolmejäätmete sortimisuuring viidi läbi 2020. aastal SEI Tallinn „Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring“ (<https://www.sei.org/publications/segaolmejaatmete-uuring/>). Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2012-2013. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete ainelist koostist.

Tabel 3. Segaolmejäätmete hinnanguline koostis massiprotsentides, aastal 2023, lähtuvalt SEI uuringust 2020. a. Aluseks on võetud Eesti keskmine.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	31,74	707,2
Paber, papp, kartong	17,01	379,0
Klaas	6,43	143,3
Metall	2,33	51,9
Plast	17,83	397,3
Puit	1,28	28,5
Elektroonikaromu	0,89	19,8
Muu põlev materjal	12,68	282,5
Tekstiil	5,81	129,5
Ohtlikud jäätmed	0,09	2,0
Muu mittepõlev materjal	3,92	87,3
KOKKU:	100	2 228,2

Segaolmejäätmete koostise arvutuslik analüüs näitab, et segaolmejäätmetena antakse üle 28% pakendijäätmeid ja 17% vanapaberit, mille liigiti kogumise võrgustik on kõige tihedam võrreldes muude taaskasutatavate jäätmetega. Biojäätmeid (köögi- ja haljastujäätmeid) sisaldub segaolmejäätmetes üks kolmandik.

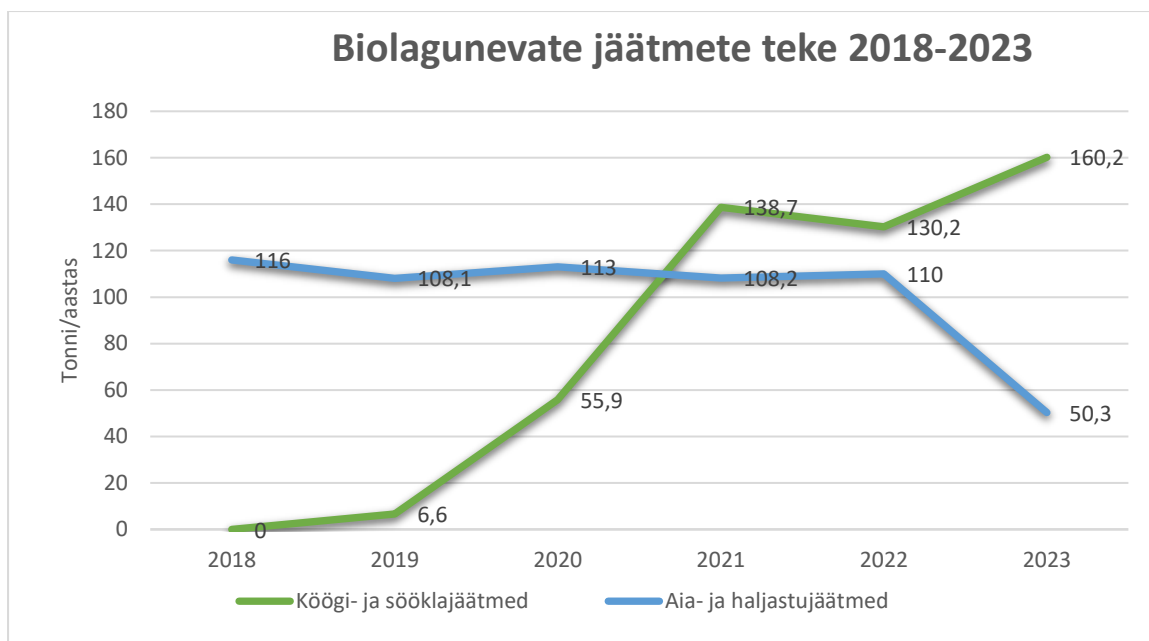
Põlva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus segaolmejäätmete tekkemaht väheneb ning segaolmejäätmed sisaldavad vähem neid jäätmeliike, mis alluvad tekkekohal liigiti kogumise nõudele.

3.3. BIOLAGUNEVATE JÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel.

SEI Tallinn poolt läbiviidud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuringu tulemuste kohaselt oli biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 32%. Sealjuures valdava osa biojäätmetest moodustasid köögi- ja sööklajäätmed 73%.

Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete teke on vaadeldaval perioodil 2018-2023 jäänud suurusjärku 0 - 160 tonni aastas (joonis 6). 2023. aastal koguti biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid liigiti 160,2 tonni ja aia- ja haljastujäätmeid 50,3 tonni. Kui lisada need liigiti kogutud biojäätmete kogused segaolmejäätmetes sisalduvatele biojäätmete kogustele, oli 2023. aastal vallas hinnanguline biolagunevate jäätmete tekkekogus ligikaudu 918 tonni. **Seega on biojäätmete liigiti kogumise efektiivsus olnud 2023. aastal 23%.** Võrdluseks 2018. aastal oli biojäätmete liigiti kogumise efektiivsus 13%.

Joonis 6. Biolagunevate jäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

01.08.2020. aastal rakendunud korraldatud jäätmeveo kontsessiooni alusel läksid biojäätmed kohustuslikuks alates 10 korteriga majadel, kompostimise võimalus puudus. Alates 01.01.2024 biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete liigiti kogumine ja jäätmevedajale üleandmine kohustuslik tiheasustuspõhises või hajaasustuspõhises kui kinnistul asub vähemalt 3 korterit. Erandina saavad mahuti kohustusest vabastusi taotleda avalduse alusel tiheasustuse kinnistud, kes kompostivad oma tekkivad toidujäätmed kohapeal eeskirja nõuete kohaselt.

Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätme liigiti kogumine avaldab suurimat mõju segaolmejäätmete tekkemahu vähenemisele ning toidujäätmete taaskasutamisele suurimas võimalikus mahu. Selleks peavad olema kõik jäätmevaldajad hõlmatud biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete tekkekohal kogumisega ning võimalusel tuleb tekkekohal kompostida, kui jäätmevaldaja rakendab selleks nõuetekohaseid toiminguid (kompostimise toiming on reglementeeritud).

Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete nõuetekohase kogumise kontrollimisel on otstarbekas panna vastav kohustus jäätmeveo teostajale ning luua motiveeriv sanktsioonide süsteem nende jäätmevaldajate osas, kes korduvalt rikuvad toidujäätmete liigiti kogumise nõuet ja segavad need teiste jäätmete hulka.

Kuna olmejäätmetest moodustavad suure osa biolagunevad jäätmed, siis on jäätmetekke vältimiseks ja vähendamiseks oluline, et iga jäätmevaldaja (nii elanik, asutus kui ettevõtte) rakendaks selleks asjakohaseid meetmeid. Eelistatuimaks lahenduseks on korrigeerida oma tarbimisharjumusi viisil, mis loob eeldused toidu raiskamise piiramiseks ja jäätmete väheseks tekkimiseks. Toiduainete kaubandusest ja tootmisest tekkivad mittevajalikud või realiseerimistähtaega ületavad tooted on mõistlik anda toidujagamise organisatsioonile vms, kes jagab need edasi abivajajatele ja soovijatele. Biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid tuleb koguda liigiti ja nõuetele vastavalt kohtkompostida või üle anda Põlva valla kompostimisväljakul, mis asub Põlva linnas Pärna tn 1a kinnistul.

Koduaedades tekkivate haljastujäätmete koguste vähendamiseks propageeritakse nende kohapealset kompostimist. Kompostimise puhul teavitatakse elanikke sellega kaasnevatest nõuetest ja propageeritakse kompostrite või kompostiaunade kasutamist.

Kompostimise arendamiseks on oluline:

- haljastujäätmete äraandmise võimaluse tagamine vallas;
- köögi- ja sööklajäätmete äraandmise soodustamine võrreldes segaolmejäätmetega (näiteks veohinna kaudu);
- koduse kompostimise propageerimine;
- järelevalve tugevdamine jäätmehoolduseeskirja täitmise üle, kus biojäätmete konteineri kasutamine on kohustuslik.

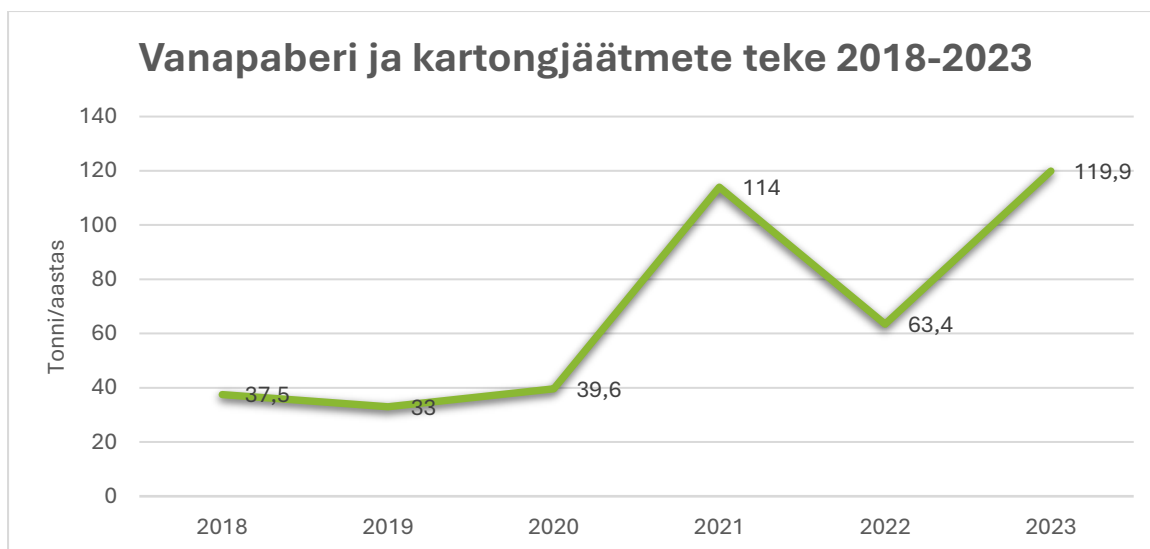
Põlva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus köögi- ja sööklajäätmete kogumisega on hõlmatud kõik jäätmevaldajad ning soodustatud on tekkekohal kompostimise rakendamine vastavalt nõuetele.

3.4. PABERI- JA KARTONGJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Paberi- ja kartongjäätmed (20 01 01) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine segaolmejäätmetes on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Vanapaber kui materjal kattub osaliselt pakenditega, mis tähendab seda, et jäätmevaldajad koguvad küll liigiti, kuid osa vanapaberi jäätmetest jõuab pakendikonteineritesse. Tulevikus on mõistlik ühildada paberi- ja kartongpakendi jäätmete ning vanapaberi kogumissüsteemid. Ühildamise tulemusena muutub kogumissüsteem jäätmevaldajatele paremini mõistetavaks ning suureneb paberi ja kartongi liigiti kogumise määr.

2020. aastal rakendunud korraldatud jäätmeveo raames on paberi- ja kartongijäätmete kogumine ja üleandmine kohustuslik kortermajades, kus on vähemalt viis korterit. Liigiti kogutud paberi- ja kartongjäätmeid on lisaks võimalik üle anda jäätmejaamas, jäätmepunktides ja avalikes kogumispunktides.

EVALD andmebaasi andmetel on vanapaberi ja kartongi liigiti kogumise kohustus 122 kortermajal ning 01.09.2024 seisuga oli liitunud 122 kortermaja ehk 100% jäätmevaldajatest.

Joonis 7. Vanapaberi- ja kartongjäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Keskkonnaportaali jäätmearuandluse andmetel koguti Põlva vallas 2023. aastal liigiti 119,9 tonni vanapaberi ja pappi. Lisades sellele juurde segaolmejäätmes sisalduva paberi ja papi koguse võib eeldada, et vallas tervikuna tekkis kokku ligikaudu 499 tonni vanapaberi ja pappi. Kogutekke kogusele lisandub juurde ka kodumajapidamises kütteks kasutatava vanapaberi ja papi osa, kuid mille kogust ei ole võimalik määrata. **Vanapaberi liigiti kogumise efektiivsus on 24%.** Võrdluseks 2018. aastal oli vanapaberi ja papi liigiti kogumise efektiivsus 8,3%, seega on viie aastaga liigiti kogumine oluliselt tõusnud.

Selleks, et suurendada vanapaberi liigiti kogumise efektiivsust, tuleks muuhulgas:

- tõsta inimeste teadlikkust kampaaniate jmt abil;
- muuta vanapaberi üleandmine elanikele mugavamaks, võimaldades näiteks eramajade elanikele vanapaberi kogumiskoti teenust;
- soodustada vanapaberi äraandmist võrreldes segaolmejäätmega veohinna kaudu;
- ühildada paberi- ja kartongjäätmete kogumine vanapaberi kogumisega;
- tugevdada järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle, kus vanapaberi konteineri kasutamine on kohustuslik.

3.5. PAKENDIJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Olmejäätmete koostisesse kuuluvatest jäätmeliikidest on liigiti kogumisse kõige laialdasemalt haaratud pakendijäätmekogumised, mille käitlemine põhineb taaskasutusorganisatsioonide korraldatud pakendijäätmekogumise võrgustikul. Eestis tegutseb kokku neli akrediteeritud tootjavastutusorganisatsiooni. Neist kolm (OÜ Eesti Pakendiringlus, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon) tegelevad tagatisrahata pakendite ning üks (OÜ Eesti Pandipakend) tagatisrahaga ehk pandipakendite kogumise ja taaskasutamise korraldamisega.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Põlva valla jäätmete liigiti kogumise eesmärgiks on vähendada segaolmejäätmete tekke mahtu, suurendada jäätmete ringlussevõtmist ja muud taaskasutamist kontrollitud viisil.

Pakendite ja pakendijäätmete eraldi kogumiseks ja ära andmiseks on vallas olemas avalik pakendikonteinerite võrgustik, Ahja, Mooste, Tilsa ja Vastse-Kuuste jäätmepunktid ja Põlva jäätmejaam. Lisaks Põlva linnas, Ahja ja Mooste alevikes ning Himmaste, Mammaste ja Rosma külates on kõigil soovijatel võimalik Eesti Keskkonnateenuste kaudu liituda nende poolt pakutava pakendiveo teenusega. Tegemist on eraldiseisva vabatahtliku teenusega, mis ei ole korraldatud jäätmeveo osa.

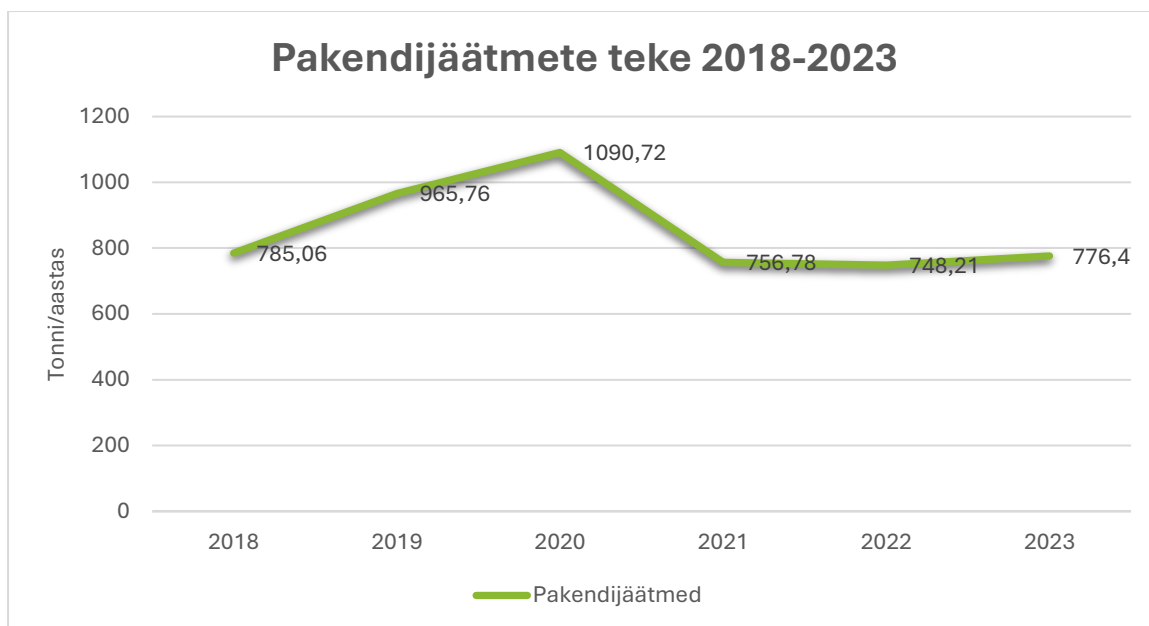
Põlva vallas on jäätmekava koostamise seisuga (s.o. 01.06.2024) 136 avalikku pakendite kogumismahutit, mis võimaldasid koguda pakendijäätmeid (tabel 4). 2019. aastal oli avalikke kogumiskonteinereid kokku 107, seega on viie aastaga kasvanud pakendite liigiti kogumise võrgustik ca 21%.

Tabel 4. Pakendijäätmete avalikud kogumispunktid taaskasutusorganisatsioonide lõikes.

Ettevõtte	Segapakend	Paber ja papp	Klaaspakend
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	29	9	1
Eesti Pakendiringlus OÜ	27	18	27
Tootjavastutusorganisatsioon OÜ	25	0	0

Segapakendid on olemuselt kõige suurema tekkemahuga oluline jäätmeliik, mille kogumine avaliku võrgu kaudu ei ole olnud efektiivne ja on tekitanud olulisi probleeme kogutud jäätmete kvaliteedi ja liigilise puhtuse osas. Samuti soosib avalik kogumisvõrk kui anonüümne lahendus liigiti kogumise nõuete rikkumist ning toob kaasa pidevaid jäätmereostusi, mille koristamine tekitab vallale täiendavaid kulusid.

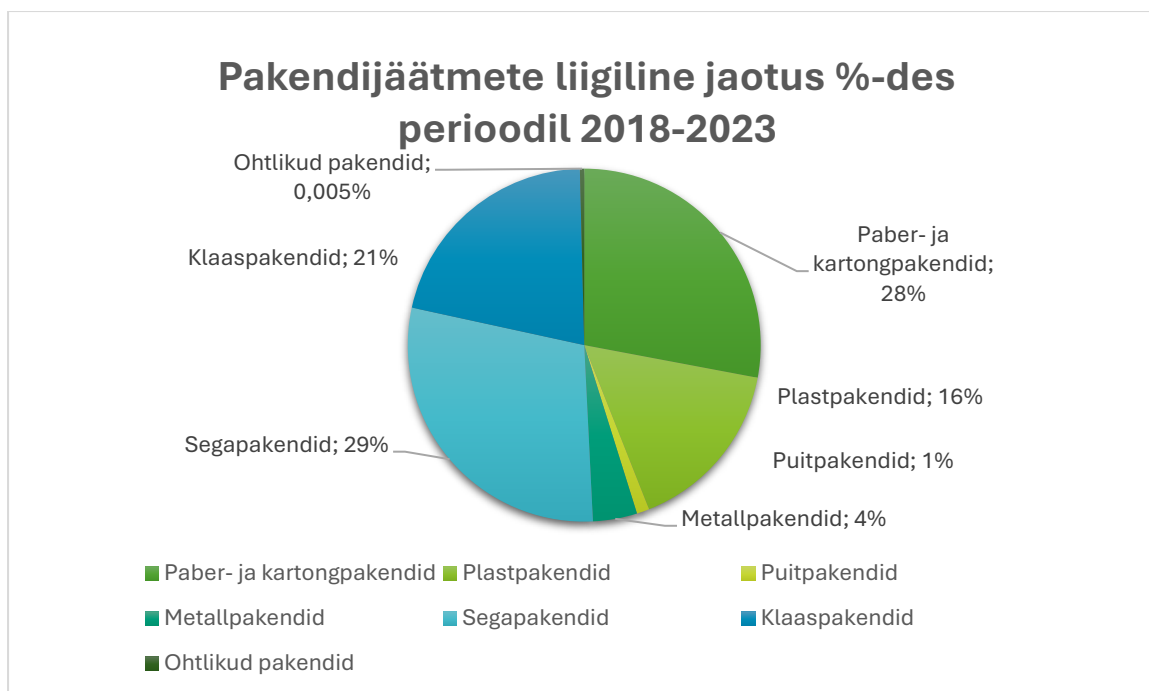
Klaaspakendid on jäätmeliik, mille suunamine materjalina ringlusesse on võimalik 100% lähedases mahus, mistõttu on oluline seda jäadet võimalikult efektiivselt koguda. Kõik jäätmevaldajad saavad klaasijäätmeid anda avalikku kogumisvõrku.

Joonis 8. Pakendijäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Tabel 5. Pakendijäätmete kogused jäätmeliikide kaupa aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Jäätmekood	Jäätmeliik	2018	2019	2020	2021	2022	2023
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	196,48	320,13	369,44	211,37	139,61	175,5
15 01 02	Plastpakendid	91,37	103,13	142,54	120,99	170,89	182,1
15 01 03	Puitpakendid	19,88	3,8	68,13	24,42	1,06	8,82
15 01 04	Metallpakendid	19,28	30,42	27,19	37,42	41,41	48,9
15 01 06	Segapakendid	253,86	450,37	205,95	182,09	208,83	173,86
15 01 07	Klaaspakendid	197,51	53,24	274,90	177,66	183,27	184,16
15 01 10*	Ohtlikud pakendid	6,69	4,68	2,57	2,83	3,13	3,05

Joonis 9. Pakendijäätmete liigiline jaotus protsentides Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Jooniselt 9 on näha, et kõige suurema osa liigiti kokku kogutud pakendijäätmetest moodustavad segapakendid (30%) ning paber- ja kartongpakendid (29%). Kõige väiksema osa pakendijäätmetest moodustavad puitpakendid (1%) ja ohtlikud pakendid (0,5%).

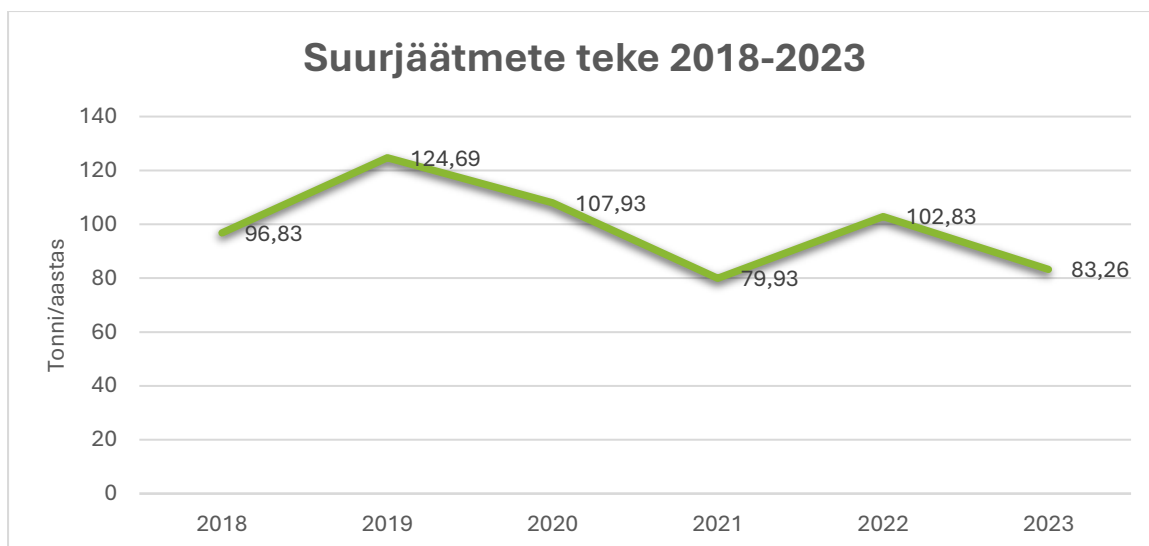
Jäätmearuandluse järgi koguti 2023. aastal pakendijäätmeid liigiti 776 tonni, lisades juurde segaolmejäätmetes sisalduva koguse, oli 2023. aastal vallas hinnanguline pakendijäätmete tekkekogus ligikaudu 1397 tonni. **Seega on pakendijäätmete liigiti kogumise efektiivsus 56%.**

Pakendijäätmete kogumise edendamisel on eesmärgiks edendada koostööd taaskasutusorganisatsioonidega selliselt, et suurendada tekkekohal kogumist.

3.6. SUURJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjäätmetena ei käsitleta romuautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid.

Vastavalt jäätmeseadusele peab suurjäätmete kogumiskoht asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 km kaugusel. Suurjäätmeid on võimalik üle anda Põlva jäätmejaamas ja neljas jäätmepunktis (Ahja, Tilsa, Mooste, Vastse-Kuuste). Tekkekohal suurjäätmete mugavamaks kogumiseks ja äraandmiseks on võimalus tulevikus nende jäätmete kogumine liita korraldatud jäätmeveosse.

Joonis 10. Suurjäätmete tekemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Põlva valla eesmärgiks on tagada jäätmevaldajatele mugavate võimaluste olemasolu suurjäätmete üleandmisel.

3.7. TEKSTIILI JA RÕIVAJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Vastavalt sortimisuringule moodustavad rõiva- ja tekstiilijäätmed (jäätmekoodid 20 01 10 ja 20 01 11) Eestis keskmiselt 5,81% segaolmejäätmetest. Arvutuslikult anti koos segaolmejäätmetega rõiva- ja tekstiilijäätmeid üle ca 130 tonni. Materjalina üldjuhul segaolmejäätmetes sisalduvad rõiva- ja tekstiilijäätmed taaskasutamiseks ei sobi, kuna on sageli määrdunud ning sisaldavad detailelemente (lukud, nööbid), mille eemaldamine on keerukas. Rõivaste korduskasutus on levinud tegevus ja neid andmeid ei ole võimalik kajastada ametlikus statistikas.

Riikliku statistika kohaselt vaadeldaval perioodil 2018-2023 eraldi rõivajäätmeid liigiti kogutud ei ole. Eraldi kogutud tekstiilijäätmete kogused on välja toodud joonisel 11.

Joonis 11. Tekstiilijäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Tervete ja puhaste tekstiilijäätmete kogumine toimub Põlva jäätmejaamas koostöös Humana Sorteerimiskeskus OÜ-ga. Tekstiilijäätmed, mida ei ole võimalik üle anda taaskasutuskeskustele, tuleb tekkekohas koguda muudest jäätmetest eraldi ja neid on võimalik tasu eest ära anda Põlva jäätmejaamas. Tekstiilijäätmete osas on eesmärgiks rakendada nende tekkekohal liigiti kogumist ja soodustada üleandmist jäätmejaama ja/või korraldatud jäätmeveo raames. Tekstiilijäätmete liigiti kogumine liidetakse tulevikus korraldatud jäätmeveosse.

Tekstiili- ja rõivajäätmete tekke vältimisel on eelistatud lahenduseks korrigeerida tarbimisharjumusi ja vähendada nn kiirmoe tööstuse toodete tarbimist. Olemasolevaid taaskasutamiseks kõlblikke esemeid on otstarbekas viia taaskasutuskeskustesse. Käesoleva kava koostamise hetkel puuduvad Eestis teenused ja nõudlus tekstiilipõhiste, olmelise tekkega jäätmete tööstuslikus mahus käitlemiseks materjalina taaskasutamise eesmärgil.

3.8. PROBLEEMTOODETE JÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise.

Probleemtooted on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtooted on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;

- 3) rehvid;
 4) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
 5) põllumajandusplast.

Tabel 6. Probleemtoodete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018 – 2023, kogus tonni/aastas (allikas: JATS ja Keskkonnaportaali).

Jäätmeliik	Jäätmekood	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pliiakud	16 06 01*	12,67	25,36	25,76	37,38	17,95	20,97
Patareid ja akud	20 01 33*	0,44	0,22	0,73	0,53	0,03	1,00
Vanarehvid	16 01 03	71,89	158,54	251,28	44,17	71,13	232,9
Romusõidukid	16 01 04* 16 01 06	91,34	90,33	65,54	86,79	38,81	105,13
Elektri- ja elektroonika-seadmed	20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	51,03	87,11	93,25	88,63	69,27	97,49
Plastijäätmed	02 01 04	19,00	0,77	24,10	21,47	28,55	145,29
KOKKU		246,37	362,33	460,66	278,97	225,74	602,78

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikult omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Patareid ja akud saab ära anda Põlva jäätmejaamas ja neljas jäätmepunktis (Ahja, Tilsa, Mooste, Vastse-Kuuste) või viia müügikohta vastavasse kogumiskasti.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Romusõiduk on ohtlik jääde, mida tohib käidelda ainult ohtlike jäätmete käitlemise õigust omav ettevõtja. Romusõiduki käitluskoha (kogumiskoht, lammutuskoda) tegevus peab vastama

kõikidele seadusega sätestatud nõuetele. Romusõidukite kogumine ja tootjale tagastamine tuleb tootjal korraldada selliselt, et romusõiduki omanikule oleks romusõidukist loobumine võimalikult mugav ning romusõiduki kogumiskohta üleandmine võimalik vähemalt tema elukohajärgse maakonna piires. Romusõidukeid võetakse vastu autolammutustes ja vanametalli vastuvõtupunktides.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Rehvinglus loonud tootjavastutussüsteemi. Vanarehvid saab viia Põlva jäätmejaama või hooldustöökotta viimase nõusolekul.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

Elektri- ja elektroonikaseadmeid koguvad ja käitlevad peamiselt kaks tootjavastutusorganisatsiooni: Mittetulundusühing Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ja Mittetulundusühing Eesti Elektroonikaromu. Lambijäätmeid kogub ja käitleb Ekogaisma Eesti OÜ.

Turustaja on kohustatud oma müügikoha kaudu, mille müügipind on vähemalt 400 m², elektri- ja elektroonikaseadmed kasutajalt tasuta vastu võtma turustava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektriromu või mille väline mõõt ei ületa 25 cm. Kui kodumajapidamises kasutatava elektri- ja elektroonikaseadme turustajal ei ole mööda avalikke teid 10 km raadiuses kodumajapidamiste elektroonikaromude kogumiskohta, peab tootja turustaja müügikoha kaudu füüsiliselt isikult tasuta tagasi võtma talle müüdava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektroonikaromu, sõltumata sellest, kas see füüsiline isik on soetanud või soetab turustajalt samalaadse seadme.

Tootja on kohustatud turustajalt ja Põlva valla jäätmejaamade kodumajapidamiste elektroonikaromud (ka saastunud) tasuta vastu võtma, sõltumata üleantavate elektroonikaromude arvust. Tootja on kohustatud tagasi võtma kõik elektroonikaromud ka siis, kui alates 1. jaanuarist 2019. a kehtima hakanud kogumise määr 65% on saavutatud.

Elektri- ja elektroonikaseadmeid saab viia kauplusesse (seade ei tohi olla rüüstatud), kust kavatsetakse osta uus samalaadne toode. Nimetatud jäätmeid saab üle anda elektroonikaromude kogumiskohta või viia Põlva jäätmejaama või jäätmepunktidest (Ahja, Tilsi, Mooste, Vastse-Kuuste).

Põllumajandusplast

Põllumajandusplasti (jäätmekood 02 01 04) on vaadeldaval perioodil 2018-2023 kokku kogutud ca 239 tonni. Põllumajandusplasti kogutakse peamiselt otse ettevõtete juurest.

Tootja on kohustatud põllumajandusplasti jäätmed piiramata koguses tasuta tagasi võtma:

- 1) põllumajandusplasti kasutajalt;
- 2) kohalikult omavalitsuselt;
- 3) kohaliku omavalitsuse jäätmejaama lepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt.

Põllumajandusplasti liigiti kogumise edendamiseks tuleb teostada järelevalvet tootjatele pandud kohustuste täitmise üle ja teavitada regulaarselt põllumajandusplasti kasutajaid põllumajandusplasti tasuta äraandmise võimalustest. Alates 01. jaanuarist 2013 peavad olema kõigis põllumajandusplasti müügikohtades üleval teated, kuhu saab põllumajandusplasti jäätmeid tagastada (asukohad ja telefoninumbriid, kust on võimalik saada asjakohast infot).

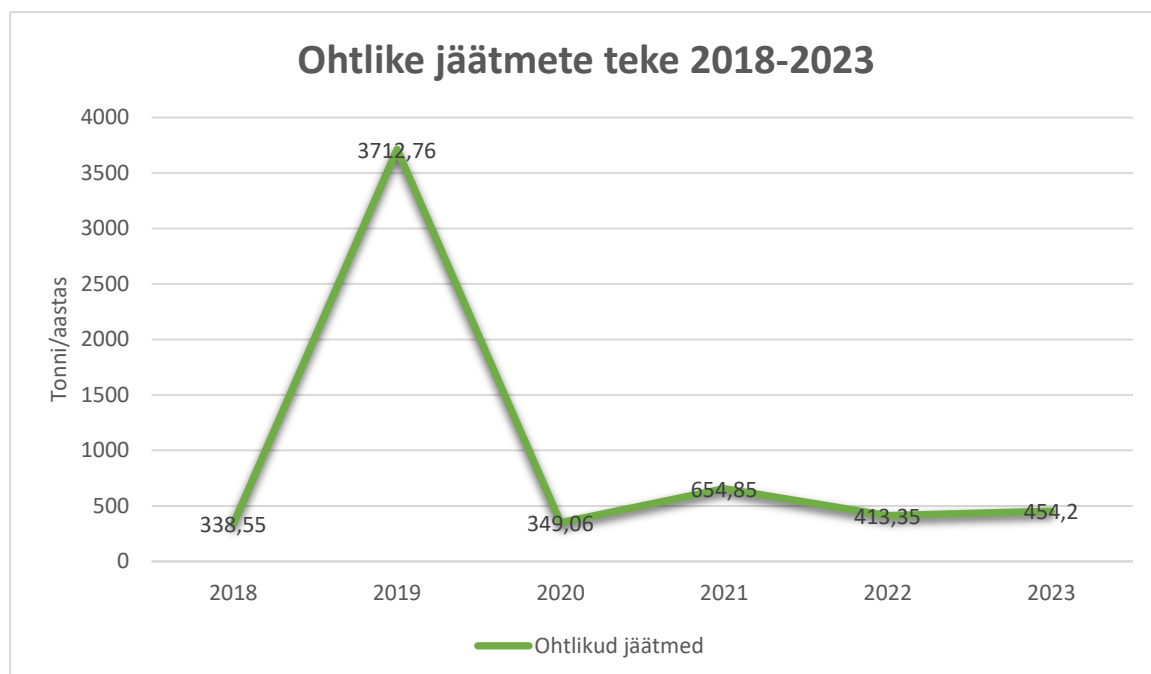
Põlva valla eesmärgiks on tagada oma haldusterritooriumil nõuetele vastava kogumislahenduse toimimine kõikide probleemtoodete osas.

3.9. OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlikke jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlikke pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Ohtlikud jäätmed tuleb viia Põlva jäätmejaama või jäätmepunktidesse (Ahja, Tilsi, Mooste, Vastse-Kuuste) või anda üle vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale. Ravimid võib lisaks jäätmejaamadesse viimisele viia lähimasse apteeki.

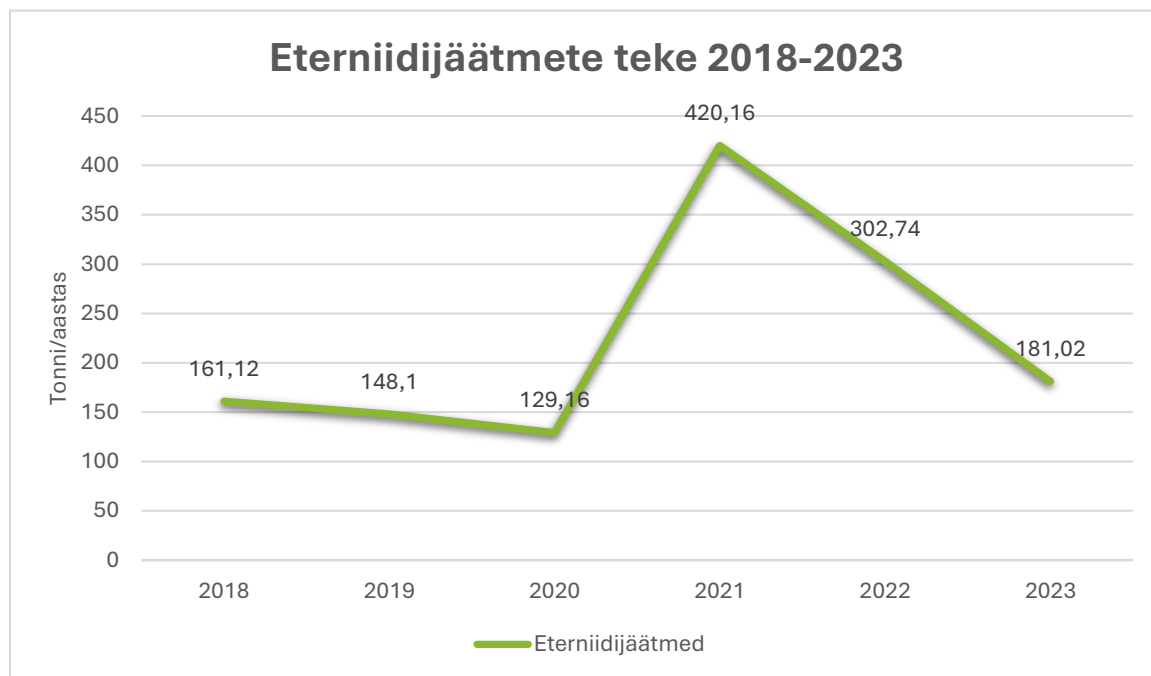
Joonis 12. Ohtlike jäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Riikliku statistika kohaselt tekkis vaadeldaval perioodil 2018-2023 aastatel kokku ca 5923 tonni ohtlikke jäätmeid (joonis 12). 2019. aastal põhjustas hüppelise ohtlike jäätmete tekke tõusu ohtlike jäätmetega saastunud kivide ja pinnase kogus ca 3323 tonni.

Siinkohal tuleb arvestada, et koguse arvutamisel on kokku liidetud ohtlikud kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, ohtlikud ehitusjäätmed, teised ohtlikud jäätmed (näiteks värvijäägid, õlid, filtrid jne) ja ohtlikud tervishoiujäätmed.

Ohtlike jäätmetena käsitletakse ka eterniidijäätmeid ja muid asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale. Asbestist materjale enam ehituses ei kasutata, seega tekib kogu ohtlik materjal vanade ehitiste renoveerimise-lammutamise tulemusena.

Võimaluse korral ja projekti rahastusel korraldatakse vallas ohtlike ja eterniidijäätmete kogumisreide. Kogumisringide toimumist rahastatakse osaliselt Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusprogrammidest. Viimati toimus eterniidijäätmete tasuta kogumine 2024. aastal suvel ning kokku koguti ca 151 tonni eterniidijäätmeid.

Joonis 13. Eterniidijäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Ohtlike jäätmete liigiti kogumise edendamisel ja ohutu käitlemise tagamisel on Põlva valla peamisteks eesmärkideks:

- jätkata ohtlike jäätmete vastuvõtmist;
- jätkata võimalusel kogumisringide teostamist;
- rakendada tegevusi jäätmevaldajate teadlikkuse tõstmiseks nii ohtlike jäätmete kogumise kui üleandmise võimaluste osas.

3.10. TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE KÄIGUS TEKINUD JÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiiniuasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavalt keskkonnakaitsele oma ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Perioodil 2018-2023 on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket olnud Põlva vallas vahemikus 7,61-15,53 tonni aastas (joonis 14).

Joonis 14. Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmete tekkemahud Põlva vallas aastatel 2018-2023 aastal (allikas: JATS ja Keskkonnaportaali).

Tervishoiuasutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas. Tervishoiujäätmete käitlemise juhendmaterjalid on leitavad Terviseameti kodulehelt: <https://www.terviseamet.ee/et/nakkushaigused-menuu/tervishoiutootajale/nakkusohutuse-juhendid-ja-soovitused>

Põlva valla eesmärgiks on tagada oma haldusterritooriumil tegutsevate tervishoiu- ja veterinaarteenuste osutajate poolt nõuetele vastava jäätmekogumise ja käitlemise korraldamine, teostades selles koostööd nii ettevõtetega kui asjaomaste järelevalveasutustega.

3.11. EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMETE KOGUMINE JA KÄITLEMINE

Ehitusjäätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjäätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektil tööde tegemiseks ei kasutata.

Ehitusjäätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta. Ehitusjäätmete käitlust reguleerib Põlva valla jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjäätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale.

Eraisikud saavad ehitusjätmeid üle anda Põlva jäätmejaamas ja kasutada jäätmekäitlusettevõtete teenuseid, ettevõtted saavad kasutada jäätmekäitlusettevõtete teenuseid.

Tabel 7. Ehitus- ja lammutusjätmete tekkemahud Põlva linnas aastatel 2018-2023 (allikas: JATS ja Keskkonnaportaal).

Jäätmeliik	2018	2019	2020	2021	2022	2023
17 01 Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	116,1	195,6	375,3	842,3	47,6	499,36
17 02 Puit, klaas ja plast	147,4	126,8	118,6	125,8	159,5	117,48
17 03 Bituumenitaolised segud	0,04	1 055,4	0,12	1 316,3	-	14,82
17 04 Metallid	1 729,7	1 345,8	1 482,4	2 153,4	1 414,4	1172,2
17 05 Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	3 697,4	23 491,5	843,8	6 636,1	265,7	2850,7
17 06 Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	161,2	148,1	129,2	420,2	302,7	181,0
17 09 Muu ehitus- ja lammutussegapraht	565,27	514,6	626,9	722,7	686,9	581,5
KOKKU	6 417,1	26 877,8	3 576,4	12 216,9	2 876,8	5417,1

Ehitus- ja lammutusjätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jätmete teket vältida või koguseid vähendada.

Ettevõtte eesmärgiks peab olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjätmete hulgast materjalid, mis võivad jätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jätmed tuleb otse üle anda ohtlike jätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Metallijäätmed

Metallijäätmete hulka kuuluvad jäätmed, mis peaaesjalikult koosnevad värvilistest metallidest, mustmetallidest või nende sulamitest. Ligikaudu 80% olmejäätmete hulka liigituvast metallist on metallpakend. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavat jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnamoelust luba omavas jäätmekäitluskohas. Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele. Puidujäätmeid võetakse vastu Põlva jäätmejaamas.

3.12. JÄÄTMEKÄITLUSKOHAD PÕLVA VALLAS

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Keskkonnaportaali andmetel on Põlva vallas jäätmekäitluskohtadena elanikkonnale kasutamiseks Põlva valla jäätmejaamad, Põlva kompostimisväljak, vanametalli kokkuost ja autolammutus. Ülejäänud jäätmekäitluskohad on seotud ettevõtete tegevusega (põllumajandusettevõtted, katlamajad, ümberlaadimisjaam). Põlva vallas paikneb kokku 27 registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, Jäätmekäitluskohtade ülevaade on esitatud tabelis 8.

Tabel 8. Põlva valla territooriumil registreeritud jäätmekäitluskohad 30.06.2024 seisuga. (allikas: Keskkonnaportaal).

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK6500024	Põlva reoveepuhasti	Põlva Vesi AS	Põlva linn	Bioloogiline töötlus
JKK6500138	Vissi/Kõrgemäe jäätmekäitluskoht	Holvandi Agro OÜ	Holvandi küla	Vanarehvide käitlus
JKK6500081	Mammaste autolammutus	Kiuma Põld OÜ	Mammaste küla	Autolammutuskoda
JKK6500083	Jaama 81 metallijäätmete kogumiskoht	RAO Metall OÜ	Põlva linn	Ohtlike jäätmete käitluskoht, metallijäätmete käitluskoht

JKK6500122	Siloaugu jäätmekäitluskoht	Peri Põllumajanduslik OÜ	Peri küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500121	Käopesa jäätmekäitluskoht	Peri Põllumajanduslik OÜ	Peri küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500105	Suurfarmi jäätmekäitluskoht	Vastse-Kuuste Põllumajanduse OÜ	Vastse-Kuuste alevik	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500067	Aarna veisefarm	Põlva Agro OÜ	Aarna küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500106	Suletud Adiste prügilä järeelhooldus	Põlva Vallavalitsus	Adiste küla	Muu tegevus
JKK6500042	Himma mööblitehase katlamaja	SUWEM AS	Himma küla	Koospõletustehas
JKK6500087	Lutsu kivipurustusplats	TREV-2 Grupp AS	Lutsu küla	Muu tegevus, ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK6500131	Vahe jäätmekäitluskoht	Helgi Peteselli Vahe talu	Savimäe küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500070	Tootmisbaasi pinnase ettevalmistuskoht	TREV-2 Grupp AS	Joosu küla	Muu tegevus, ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK6500007	Tilsi katlamaja	Madesaare OÜ	Tilsi küla	Koospõletustehas
JKK6500050	Kuuse 3 katlamaja	Orava Lina OÜ	Põlva linn	Koospõletustehas
JKK6500019	Põlva haljastujäätmete kompostiväljak	Põlva Vallavalitsus	Põlva linn	Bioloogiline töötlus
JKK6500066	Põlva jäätmejaam	AS Eesti Keskkonnateenused	Põlva linn	Ohtlike jäätmete käitluskoht, elektroonikaromude käitluskoht, tavajäätmete käitluskoht
JKK6500134	Grain Trans põllumaad Põlva vallas	Grain Trans OÜ	Põlva vald	Bioloogiline töötlus
JKK6500071	Käisi katlamaja	Põlva Soojus AS	Põlva linn	Tavajäätmete käitluskoht
JKK6500053	Peri veisefarm	Peri Põllumajanduslik OÜ	Peri küla	Vanarehvide käitluskoht, bioloogiline töötlus
JKK6500118	Tööstuse tee 7 jäätmekäitluskoht	Peri Põllumajanduslik OÜ	Himmaste küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500127	Kuremäe jäätmekäitluskoht	Epler&Lorenz AS	Rosma küla	Ümberlaadimisjaam, vaheladu

JKKEE00003	TREV-2 Grupp AS	Mobiilne käitluskoht (teedeehitus)	Joosu küla	Mobiilne käitluskoht
JKK6500119	Keskuse jäätmekäitluskoht	Miiaste Põllumajanduslik OÜ	Miiaste küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500132	Mooste lihaveisefarm	OÜ Mooste Farmerid	Mooste alevik	Vanarehvide käitluskoht
JKK6500100	Mooste kompostimisväljak	Põlva Vallavalitsus	Mooste alevik	Bioloogiline töötlus
JKK6500120	Silohoidla jäätmekäitluskoht	Peri Põllumajanduslik OÜ	Partsi küla	Vanarehvide käitluskoht

Keskkonnaministri määruse järgi „Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ peab jäätmejaama tehniline varustatus tagama vähemalt järgmiste olmejäätmeliikide vastuvõtmise elanikkonnalt:

- paber ja kartong (20 01 01);
- plastid (20 01 39);
- metallid (20 01 40);
- klaas (20 01 02);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07) ja tekstiilpakendid (15 01 09);
- puit (20 01 38);
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- suurjäätmed (20 03 07);
- probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- ravimijäätmed (20 01 32, 20 01 31*, 20 01 95*, 20 01 96*, 20 01 97*, 20 01 98*);
- ohtlikke jäätmeid (20 01) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid (15 01 10)*.

Jäätmejaamas võib toimuda nende jäätmete esmane töötlemine, kokkupressimine mahu vähendamise ja transportimise eesmärgil ja millele on antud asjaomane keskkonnakaitse luba.

Jäätmejaam on oluliseks jäätmehooldussüsteemi osaks, kus piirkonna kohalikud elanikud saavad üle anda sorteeritud jäätmeid.

Jäätmejaamas ei hakata jäätmeid ladestama ega ole kavandatud rajada ka sorteerimistehast. Taaskasutatavad jäätmed suunatakse ümbertöötlemisse, ladestamisele kuuluvad jäätmed viiakse jäätmejaamast edasi prügilasse.

Põlva valla territooriumil on üks jäätmejaam ja neli jäätmepunkti, kuhu Põlva valla elanik saab oma jäätmeid üle anda:

- Ahja jäätmepunkt
- Tilsi jäätmepunkt
- Mooste jäätmepunkt

- Põlva jäätmejaam
- Vastse-Kuuste jäätmepunkt.

Jäätmemajanduse edendamine on väga tähtis ja üks peamisi tegevusi. Jäätmejaamade arendamisel on oluline need oleksid kaasaegsed ja multifunktsionaalsed ning toetaks ringmajanduse edendamist. Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamiseks on jäätmejaamades vaja laiendada ja kaasajastada taristut ja arendada jätkusuutlikku tegevust.

Ahja, Mooste, Tilsi ja Vastse-Kuuste jäätmepunktid automatiseeritakse ehk nendest saavad iseteeninduslikud jäätmepunktid, mis võimaldavad elanikel jäätmepunkte kasutada endale sobival ajal. Mooste jäätmejaama ümberehitusega seoses rajatakse sinna varjualune 2024. aasta sügiseks.

Plaanitavad tegevused Põlva valla jäätmemajanduse arendamisel:

- Korduskasutusemajad jäätmejaama ja jäätmepunktidesse
- Mooste jäätmejaama konteinerite soetamine

3.13 JÄÄKREOSTUSOBJEKTID

Põlva valla territooriumile jäävad kaheksa registreeritud jääkreostusobjekti. Objektide info on esitatud tabelis 9.

Tabel 9. Jääkreostusobjektid Põlva vallas (allikas: Keskkonnaportaal).

Registrikood	Nimetus	Asukoht	Ala ohutustamine	Kirjeldus
JRA0000026	Põlva Teedevalitsuse ABT	Himmaste küla	Jääkreostus on aruande alusel likvideeritud	Maha voolanud naftasaadused. Põhjavesi lokaalselt reostunud. Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis. ABT territooriumil on tegemist veel üle elumaa piiravude reostunud pinnasega. 2014-2015.a jääkreostuse likvideerimistööd rahastas SA KIK (projekt 7790).
JRA0000062	Kuremäe ABT	Rosma küla	Jääkreostus suures osas likvideeritud	Eelnevalt maha voolanud küttepetrooli. Maapinnale valgunud naftabitumeenid. Vesi joogiks kõlbmatu. Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis.
JRA0000063	Põlva masuudihoidla	Põlva linn	Jääkreostuse likvideerimiseks ei ole meetmeid rakendatud	Andmed reostuse kohta puuduvad. Mahutites on hoitud põlevkiviõli ja masuuti.

JRA0000064	Endine Põlva EPT naftabaas	Põlva linn	Jääkreostuse likvideerimiseks ei ole meetmeid rakendatud	Andmed reostuse kohta puuduvad. Mahutites on hoitud kergekütuseid.
JRA0000065	Põlva EPT naftabaas	Põlva linn	Jääkreostus suures osas likvideeritud	Pinnakattes leviv põhjavesi joogiks kõlbmatu. Pinnas reostunud. Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis. Reostuse taseme saab teha kindlaks pinnase-uuringutega. Viimasest uuringust möödunud 1998.a möödunud 17 aasta jooksul võib ohtlike ainete tase pinnases olla langenud alla tööstusmaa piirarve.
JRA0000075	Plaki järv	Orajõe küla	Jääkreostuse likvideerimiseks ei ole meetmeid rakendatud	Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis. 2005.a keskkonnauuringu andmeil reostab järvest väljuv vesi Orajõe. Lahendid reostuse likvideerimiseks on aruandes põhjalikult käsitletud.
JRA0000084	Põlva Tarbijate Ühistu endine Linavabrik	Põlva linn	Jääkreostus on aruande alusel likvideeritud	Reostuse likvideerimisel (2016) eemaldati reostunud pinnas (naftasaaduste sisaldus üle 5000mg/kg) koguses 248,68 tonni. Lisaks masuudimahuti.
JRA0000105	Elektrivõrkude immutusplats	Taevaskoja küla	Jääkreostus väheses osas likvideeritud	Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis. Ahja jõe ürgoru MKA, Ahja jõe ürgoru piiranguvöönd asub 200m kaugusel idas.

3.14 SULETUD PRÜGILAD

Põlva valla haldusterritooriumil paiknevad järgmised suletud prügilad: Akste, Soehaudu, Hernejärve, Kiuma, Metste ja Adiste prügilad. Adiste prügilas (üldpindalaga 2,4 ha) oli kasutuses alates 1965. aastast kuni 16. juulini 2009. Adiste prügilasse on ladestatud 106255 tonni jäätmeid, prügilademe all on ca 2,1 ha. Prügilas sulgemine toimus vastavalt Põlva Linnavalitsuse poolt esitatud ja keskkonnaameti poolt heaks kiidetud sulgemiskavale. Adiste prügilas sulgemiseks koostati linnavalitsuse poolt sulgemisprojekt ning viidi läbi keskkonnamõju hindamine. Käesoleval ajal on Põlva Vallavalitsusele väljastatud keskkonnakaitsealuse prügilas järelehooldete tegemiseks. Vastavalt prügilas sulgemisotsusele, sulgemiskavale, sulgemisprojektile, KMH aruandele ja jäätmeleale tuleb teha nõuetele vastavat seiret ja vajalikke töid negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks. Tagada tuleb prügilademe võimalikust vajumisest või pinnaseerosioonist tingitud ladestusala katendite kahjustuste likvideerimine järelehoolduse perioodil.

4. EELMISES JÄÄTMEKAVAS PÜSTITATUD EESMÄRKIDE TÄITMISEST

Põlva valla jäätmekava 2020-2025 (edaspidi eelmine jäätmekava) ¹⁵ oli koostatud jäätmehoolduse strateegiliseks kavandamiseks.

Eelmise jäätmekava peaeesmärgiks oli jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus, mis oli ka Riigi jäätmekava 2014-2020 eesmärk. Eelmise jäätmekava peaeesmärk jagunes omakorda kolmeks põhieesmärgiks:

- jäätmehoolduse süsteemi korrastamine
- infrastruktuuri arendamine ja haldamine
- järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine.

Eesmärkideni jõudmiseks koostati tegevuskava, mis oli eelmises jäätmekavas 5. peatükk. Tegevuskavas täpsustati konkreetset tegevust ja nende elluviimise aeg, mis aitavad kaasa strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Alljärgnevas tabelis 10 on toodud hinnang eelmise jäätmekavas seatud eesmärkide täitmisele.

Tabel 10. Eelmise jäätmekava perioodi eesmärkide täitmine

TEGEVUS	ELLUVIIMINE
Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine	
Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide muutumisel	Teostamisel.
Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine	Pidev teostamine.
Korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine, sh paberi ja kartongi ning köögi- ja sööklajäätmete kogumise hõlmamine korraldatud jäätmeveoga	Teostatud.
Jäätmehooldusrajatiste kavandamine	
Jäätmejaamade hooldus, vajadusel inventari uuendamine	Teostamisel.
Kompostimisväljakute hooldus, vajadusel inventari uuendamine	Teostamisel on Mooste kompostimisväljaku likvideerimine.
Jäätmejaamades vastuvõetavate jäätmeliikide laiendamine	Teostatud. Jäätmejaama on juurde loodud Humana riidekogumine.
Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine	
Uue korraldatud jäätmeveo hankega paberi ja kartongi ning köögi- ja sööklajäätmete hõlmamine – vastava teavituskampaania läbiviimine	Osaliselt teostatud.
Aia- ja haljasjäätmete kohtkompostimise võimaluse propageerimine	Osaliselt teostatud.
Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega	Pidevalt teostamisel.

¹⁵ Põlva valla jäätmekava 2020-2025 <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4300/4202/0002/Lisa.pdf#>

Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite hõlpsamat paigaldamist kõigil tiheasustusaladel	Pidevalt teostamisel.
Vabatahtlikust pakendijäätmete kogumisteenusest elanikkonna teavitamine	Teostatud.
Kord aastas eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine Põlva jäätmejaamas eelregistreerimise alusel	Teostatud vastavalt toetusmeetme võimalustele.
Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine	
Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas	Pidevalt teostamisel.
Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes	Teostatud.
Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning projektide läbiviimine, sealhulgas infovoldikute trükk	Osaliselt teostatud. Korraldatud on pakendisorteerimise töötuba taaskasutuslaupäeva raames ning biojäätmete alased teavituskohatumised.
Jäätmehoolduse järelvalve	
Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	Teostatud osaliselt, karistusi määratud ei ole.
Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine	Teostatud, EVALD iseteeninduse mooduli kasutuselevõtt.
Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle	Pidevalt teostamisel vastavalt kaebustele.
Omavoliliste prügi mahapaneku kohtade pidev likvideerimine	Pidevalt teostamisel.
Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmisel juhul suuremamahuliste ehitiste puhul	Ei ole teostatud.
Ühise väärtemenetleja ja jäätmehooldusega tegeleva inimese palkamine. Väärtemenetluseks vajalike seadmete soetamine	Ei ole teostatud.
Muud tegevused	
Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine	Osaliselt teostatud.

5. HINNANG JÄÄTMEVOOGUDELE TULEVIKUS

Peamised jäätmeteket mõjutavad tegurid on üldine majanduslik olukord ning rahvaarvu muutus. Reeglina suureneb olmejäätmete teke koos elanikkonna majandusliku seisundi paranemisega ning elanikkonna pideva vähenemisega kaasneb ka jäätmetekke vähenemine.

Viimastel aastatel on Põlva vallas olmejäätmete teke kokku olnud langustrendis. Segaolmejäätmete ja liigiti kogutud jäätmete kogustes suuri muutusi ei ole olnud. Antud olukord näitab, et kuigi prügi tekitatakse iga-aastaselt vähem, ei ole oluliselt suurenenud jäätmete sorteerimine ja liigiti kogumine. Lähtudes liigiti kogutavatele jäätmetele seatud uutest nõuetest võib prognoosida, et segaolmejäätmete osakaal langeb edasi seoses jäätmete liigiti kogumisega. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti kogumise paranemisele, lisaks muutub kõikidele jäätmevaldajatele kohustuslikuks nii mitmegi jäätmeliigi

eraldi kogumine, mis omakorda vähendab segaolmejäätmete kogust ning loodetavasti samal ajal suureneb liigiti kogutud jäätmete kogus.

Teiste jäätmeliikide (suurimateks on ehitus- ja lammutusjäätmete, erinevad tootmisjäätmed) teket mõjutab enim era- ja ettevõtlussektori tegevused antud jäätmete tekitamisel, mis omakorda on mõjutatud üldises majandusolukorrast ning valda uute ettevõtete tekkimisest.

Euroopa Liidu poolt ellu kutsutud kliimaneutraalsuse saavutamine ja ringmajanduslikule majandusmodelile ülemineku eesmärk nõuab muutusi ka jäätmete käitlemises, pannes fookuse jäätmematerjalide väärdandamisele. Jäätmete minimaalses mahus sorteerimisest ja ajutisest vaheladustamisest enam ei piisa ning vältimatu on uute investeeringute teostamine kaasaegsetesse sorteerimis – ja ringlussevõtu lahendustesse. Riigi poolt planeeritavad uued piirangud jäätmete ladestamisel annavad omakorda positiivse tõuke liigiti kogumise süsteemi arengule ja vajalikkusele, mis omakorda peaksid looma eeldused kvaliteetsema andmestiku tekkeks kõikide jäätmeliikide osas.

Jäätmevoogude arengu seiret ja analüüsi teostab Põlva vald koostöös MTÜ-ga Eesti Jäätmehoolduskeskus. Analüüside alusel planeeritakse vajaminevaid muudatusi jäätmete tulemuslikumaks käitlemiseks.

6. JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleks arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- otsest vältimist – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine
- korduskasutust – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- korduskasutuseks ettevalmistamist – remontimine, ümberdisainimine, kontrollimine jne.

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus jne.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) on omakorda võtmeroll kohalikul omavalitsusel. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Jäätmetekke vältimisele aitab olulisel määral kaasa teadlikkuse tõstmine, mis on suunatud nii omavalitsuse, ettevõtete kui ka tarbijate/elanikkonna teadlikkuse ja teadmiste suurendamiseks. Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua jäätmejaamades tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

6.1. AVALIKEL ÜRITUSTEL JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE

Kõikidel avalikel üritustel tuleb rakendada jäätmete liigiti kogumist. Tulenevalt 02.07.2019. a jõustunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta, on vajalik rakendada meetmeid, millega tagatakse ühekordselt kasutatavate plastist joogitopside (sh nende korkide ja kaante) ja toidupakendite tarbimise pidev vähenemine. Lisaks tuleb avalikel üritustel soosida liigiti jäätmete kogumist, et vältida biolagunevate, pakendijäätmete ja olmejäätmete segunemist. Avalikel üritustel peab toidu ja joogi serveerimiseks kasutama korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu (alates 01.01.2024).

6.2. TOIDUJÄÄTMETE TEKKE VÄLTIMINE

2021. aastal valminud SEI Tallinna poolt tehtud uuringu „Toidujäätmete ja toidukao teke Eestis toidutarneahelas“¹⁶ andmetel tekib Eestis aastas ligikaudu 167 000 t toidujäätmeid ehk elaniku kohta 127 kg toidujäätmeid aastas. Uuringu andmetel tekib kõige suurem osa Eesti toidujäätmetest eri sektorite võrdluses kodumajapidamistes, mis moodustas kodudes tekkinud toidujäätmete kogus üle 48% kogu tekkivast toidujäätmete kogusest. Kodumajapidamistele järgnevad toidujäätmete tekkes toidutööstus, esmatootmine, seejärel kaubandus ning toitlustusasutused.

Kui vaadata eraldi vaid toidukadude võrdlust eri sektorite lõikes, näeme, et ka see on Eestis suurim kodumajapidamistes (40% kogu Eesti toidukadudest). Kodumajapidamistele järgnevad toidukadude koguste poolest kaubandus (24%), esmatootmine (23%), toitlustusasutused (9%) ning toidutööstus (4%). Eesti toidujäätmetest poole ehk ligikaudu 84 000 tonni aastas moodustab toidukadu ehk toiduna raisku läinud toit.

Seega tuleb vähendada toidujäätmete teket kodumajapidamistes teadvustades elanike seas neid põhjusi, miks toidujäätmed kodudes tekivad ja kuidas seda vältida. Kodudes visatakse toitu ära mitmel põhjusel:

- toidupakendil olev „parim enne“ või „kõlblik kuni“ kuupäev on möödunud
- korraga on valmis tehtud liiga suur ports toitu
- eelmise päeva toidu ülejääk ei tundu enam isuäratav
- puu- või köögivilja ei näe enam hea välja
- valmisatud toit ei ole lihtsalt maitsev
- leib-sai on läinud kõvaks või hallitama
- laps ei söö oma taldrikut tühjaks
- poest on ostetud liiga suur kogus toitu ja seda ei jõua ära tarbida
- kuna poest ostetud värsketele toiduainetele on vaja ruumi teha, visatakse vanemad toiduained ära jne.

Toidu raiskamise vähendamiseks tuleks suunata inimeste tähelepanu toidu raiskamisele, õpetada toidu säilitamist (külmikukombeid), luua võimalusi toidujagamiseks jms. Toidukadu saab mitmel moel vähendada ka restoranides, kauplustes, koolides, lasteaedades, avalikel

¹⁶ SEI Tallinn „Toidujäätmete ja toidukai teke Eestis toidutarneahelas“ uuringu lõpparuanne <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2021-07/Uuring%20Toiduj%C3%A4%C3%A4tmete%20ja%20toidukao%20teke%20Eesti%20toidutarneahelas%20%282021%29.pdf>

üritustel jm. Selleks tuleb osapooletel (sh linnavalitsus, tootlustajad, turustajad, toidupank, laste rikaste perede esindajad jne) teha omavahel koostööd.

6.3. KESKKONNASÄÄSTLIKE LAHENDUSTE RAKENDAMINE ASJADE JA TEENUSTE HANKIMISEL

Jäätmetekke vältimisel ja vähendamisel on oluline rakendada ringmajanduse põhimõtteid ja tegevuse elukaare hindamise tegevusi kõikide Põlva valla poolt ostetavate teenuste ja asjade osas, samuti valla õigusaktide tingimuste kujundamisel, mis avaldavad mõju ressursside kasutamisele (nt ehitustegevustes ringmajanduse põhimõtete rakendamise nõudmine).

Keskkonnasäästlikud riigihanked on üheks parimaks võimaluseks hankida parima keskkonnamõjuga teenuseid ja varasid.

Keskkonnasäästliku riigihankena defineeritakse Euroopa Liidus protsessi, mille käigus avalik sektor soetab toote, teenuse või töö, millel on vähendatud keskkonnamõju kogu elutsükli vältel võrreldes seda toote, teenuse või tööga, millel on samasugune primaarne funktsioon.

Keskkonnasäästlike riigihankeid on kolme peamist tüüpi:

süsteemi tasandi hanked: ostja kasutab riigihanget toote ostmisel lepinguna nii, et tekib toote taas- või korduskasutus. Üheks võimaluseks on osta toode koos kohustusega see tarnijal tagasi võtta ja taaskasutada (ka rent, liising) või soetada toote asemel kasutusteenus.

Tarnija tasandi hanked: hankija kirjeldab hangitava toote või teenuse loomise protsessi nii, et see vastaks ringmajanduse põhimõtetele.

Toote tasandil: hankija kirjeldab hangitava toote/teenuse tehnilised omadused, mis väljendavad selle toote/teenuse keskkonnasäästlikust.

6.4. MERE- JA MUUDE VEEKOGUDE PRÜGI VÄLTIMINE

Kuna Põlva vald ei piirne merega, ei käsitleta jäätmekavas eraldi mereprügi vältimise, vähendamise ja koristamise meetmed. Veekogude äärsetel aladel, mida kasutatakse puhke- ja rannaalana, peab selle ranna haldaja korraldama rannaala koristuse ja vältima kogumisvahendite üle täitumist.

6.5. JÄÄTMETE LADESTAMISE VÄLTIMINE JA VÄHENDAMINE

Põlva vallas kogutavate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks nende taaskasutusse suunamine suurimas võimalikus mahu. See eesmärk kehtib kõikide jäätmeliikide osas. Jäätmete ladestamise vältimiseks on vajalik tagada järgmiste tegevuste tulemuslikkus:

- tagada jäätmete tekkekohal liigiti kogumine kõrge liigilise ja jäätmematerjalide füüsilise puhtuse osas;
- jäätmetele käitlusteenuste eraldi hankimine, kus on eelistatud jäätmete taaskasutamise toimingute rakendamine. Taaskasutamise toimingud peavad olema otstarbekad, s.t ei tohi tekitada täiendavaid ebamõistlikke keskkonnakoormuseid ega olla jäätmevaldajatele ebamõistlikult kalli hinnaga teenus;
- tugevdada koostööd teiste kohalike omavalitsustega pikaajaliselt toimivate ja vajaminevaid tulemusi tagavate käitluslahenduste arendamisel;
- luua jäätmete alaste tegevuste monitoorimise süsteem;
- luua selged regulatiivsed tingimused ja propageerida biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimalusi;

- teostada süsteemseid teavitustegevusi jäätmete liigiti kogumise kvantiteedi ja kvaliteedi tõstmiseks;
- jätkata korraldatud jäätmeveo mudeli arendamist;
- jätkata biolagunevate jäätmete äravedu korraldatud jäätmeveo raames ka järgneval jäätmeveo perioodil;
- laiendada pakendikotiteenust ja liita pakendijäätmete kogumine korraldatud jäätmeveosse. Pakendipunktide võrgustik vajab pidevat monitoorimist ning sealjuures tuleb jälgida, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele ja vajadusele.

Põlva vallal on ülalkirjeldatud tegevuste planeerimisel ja elluviimisel partneriks MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus.

7. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMINE

7.1. JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISE JA TAASKASUTAMISE EDENDAMINE

Jäätmeseadus määrab Põlva valla ülesandeks korraldada jäätmete liigiti kogumist selliselt, et oleks tagatud nende taaskasutamine võimalikult suures ulatuses. Liigiti kogumise edendamisel on kandvaks eesmärgiks jäätmeseaduse § 136³ lõigetes 1 ja 2 nimetatud olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvude täitmine. Kõik taaskasutamise, s.h ringlussevõtu sihtarvud on esitatud peatükis 8 jäätmehoolduse eesmärgid tabelis 11.

Jäätmekava koostamise ajal on võimalik olemasolevate andmete põhjal statistiliselt hinnata, millisel määral on Põlva vald erinevaid jäätmeliike liigiti kogunud. Samas puuduvad andmed, millises mahus ja millisel viisil on Põlva valla jäätmeid reaalselt taaskasutusse suunatud. Liigiti kogumine ei tähenda automaatselt jäätmete taaskasutamist ega ringlusse suunamist.

Liigiti kogumise edendamiseks on vajalik rakendada nõuetekohane kogumislahendus kogu Põlva valla haldusterritooriumil ja kõikide jäätmevaldajate osas, s.t hõlmata korraldatud jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ning teostada regulaarset järelevalvet liigiti kogumise kvaliteedi osas.

Käesoleva jäätmekava perioodil on liigiti kogumise ja taaskasutamise vaates kaks peamist eesmärki:

- 1) biolagunevate jäätmete tekkekohal liigiti kogumine ja kompostimine, mis annab määrava mõju olmejäätmete taaskasutamise edendamisele.
- 2) muude olmeliste jäätmeliikide tekkekohal kogumine viisil, mis võimaldab nende jäätmeliikide edasist taaskasutamist ladestamise ja energeetilise kasutuse asemel.

Antud eesmärgi saavutamise aluseks on Põlva valla jäätmehoolduseeskiri, milles määratakse tingimused jäätmete veole ja käitlemisele.

Jäätmematerjalide lokaalse taaskasutamise edendamiseks saab Põlva vald luua valmisoleku võtta valla haldusterritooriumil kasutusse valla biolagunevatest jäätmetest toodetud komposti.

Ettevõtlussektori jäätmete tekke ja käitluse osas, mis ei ole korraldatud jäätmeveoga hõlmatud, on vajalik saada Põlva valla poolne ülevaade järgmises:

- milliseid isikud milliseid jäätmeid tekitavad;
- miks jäätmed tekkivad (s.t sisendinfo tootmisprotsesside tõhustamise vajaduse analüüsiks);
- kuidas jäätmeid käideldakse;

- kas ja milles saab Põlva vald ettevõtteid toetada nende tegevuste tõhustamiseks jäätmetega seoses;
- jäätmetest tulenevate keskkonnariskide kaardistamine koos riskide maandamise meetmete väljatöötamisega koostöös ettevõtetega;
- millised on muud tegevused ja meetmed, mis toetavad Põlva valla ettevõtluskeskkonna arengut jäätmehoolduse tegevuste aspektist.

Eeltoodud eesmärgi saavutamiseks on otstarbekas kehtestada ettevõtetele nn ettevõtte jäätmekava nõue. Kava koostamise nõue kehtestamine toimub jäätmeseaduse alusel.

7.2. PAKENDITE JA PAKENDIJÄÄTMETE KÄITLEMISE KAVA

Pakendijäätmete kogumine toimub avaliku pakendikonteinerite võrgustiku abil. Põlva valda on paigaldatud 136 avalikku konteinerit.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus iga taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühjendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse vahel. Olemasolevate pakendijäätmete jaotus taaskasutusorganisatsioonide vahel on välja toodud peatükis 3.5 tabelis 4.

Olulisemad nõuded pakendijäätmete kogumisele ja käitlemisele:

- jäätmete kogumine avalikus ruumis peab toimuma visuaalselt ühesuguse välimusega ja tähistusega ning heas korras olevate kogumisvahenditega.
- kogumisvahendid ei tohi tekitada mitte mingeid häiringuid. Häiringu vältimise ja tagajärgede likvideerimise eest (ilma piiranguteta) vastutab kogumisvahendi omanik ja/või haldaja sõltumata häiringu olemusest.
- kogumisvahendite heakorra, s.h kogumisvahenditest tuleneva jäätmereostuse likvideerimise eest vastutab kogumisvahendi omanik ja/või haldaja.
- jäätmete kogumist ja vedu teostakse suletud veovahendiga viisil, mis välistab jäätmetest tulenevate häiringute tekkimise ja leviku.

Jäätmete liigiti kogumise edendamine eeldab jätkuvat ja regulaarset teavitamist. Teavitustöö käigus tuleb infot levitada meedias, ajalehes, internetis, kauplustes, valla avalikes teabepunktides. Vajalik on pidev inimeste informeerimine pakendite liigiti kogumise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks.

Kui minimaalne nõue segapakendi kogumiseks konteinerite arvu näol on täidetud, tuleb liigiti kogumise suurendamiseks lisaks kasutusele võtta muid meetmeid.

Pakendite tekkekohas kogumine pakendikoti või konteineri teenusena eramajadele, kortermajadele ja asutustele on üks arengusuundadest pakendijäätmete liigiti kogumise efektiivsuse suurendamisel. Pakendikotiga värvast või pakendikonteineriga hoovist pakendite kogumine on oluliselt mugavam kui avaliku pakendipunkti kasutamine ja sellisel moel on taaskasutusorganisatsioonidel võimalik koguda paremini sorteeritud ja puhtamaid pakendijäätmeid. Tekkekohal kogumisega välditakse avalike pakendikonteineritega kaasnevat risustamist.

7.3. KORRALDATUD JÄÄTMEVEO TEENUSE ARENDAMINE

Korraldatud jäätmeveoga on vajalik hõlmata kõik need jäätmeliigid, mille kogumine ja käitlemine toimub arusaadavatel tingimustel ning mille edasine käitlemine otseselt toetab Põlva valla eesmärgi olmejäätmete ringlussevõtu sihteesmärkide osas: segaolmejäätmed, paberi ja kartongijäätmed, köögi- ja sööklajajäätmed, aia- ja haljastujäätmed, segapakendid, klaaspakendid ning tekstiilijäätmed. Jäätmete liigiti kogumisel peab olema tagatud tegevuse otstarbekus, s.t iga tegevus peab olema majanduslikult otstarbekas, jäätmevaldajale arusaadav ja teostatav ning looma kontrollitavat väärtust jäätmete taaskasutamisel. Vastavat otstarbekust reguleeritakse jäätmehoolduseeskirja tingimustega.

Eesmärgiks on Põlva valla jäätmetekitajate 100%-line hõlmamine jäätmeveoga olmejäätmete osas, mis võimaldab:

- vältida tekkivate jäätmete väärkäitlemist,
- tagada teenuste kvaliteeti ja teenuste kulupõhist hinnastamist,
- tagada andmete haldamist vajalike analüüside ja juhtimisotsuste langetamiseks.

Korraldatud jäätmeveost vabastamine saab toimuda ainult põhjendatud tingimustel vastavalt jäätmeseadusele ja jäätmehoolduseeskirjale.

Lisaks jäätmeveohankete tuleb läbi viia jäätmete käitlusteenuse hange, millega leitakse kogutavatele jäätmetele sobiv käitluslahendus ning tagatakse seeläbi ringlussevõtu sihttarvu saavutamine. Sihttarvu saavutamiseks on võimalik käitlushangetes nõuda eri jäätmeliikide puhul eri tasemel ringlussevõttu. Erinevatele jäätmeliikidele võib hankida erinevad käitluslahendused. Omavalitsus ei hangi pakendijäätmete käitlusteenust, kuna nende käitluse korraldavad taaskasutusorganisatsioonid.

7.4. JÄÄTMETEKITAJATE TEADLIKKUSE TÕSTMINE

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmehoolduse reegleid mõista ja rakendada, seeläbi jäätmekäitluses seatud eesmärgi saavutada.

Põlva vald suurendab elanike teadlikkust läbi järgmiste tegevuste:

- **üldise jäätmealase teabe edastamine** – hõlmab konkreetne teabe edastamist, mis kirjeldab iga jäätmeliiki ja iga jäätmekäitluse toimingute reegleid. Oluline on teavitada elanikke jäätmekäitluse üldistest põhimõtetest, eri jäätmeliikide iseloomust ja jäätmetele kehtivatest käitlusnõuetest ning nende taaskasutamise positiivsest efektist keskkonnale;

- **elanikkonna teavitamine jäätmehoolduse korraldusest** – hõlmab pidevat ajakohastatud jäätmehooldusalase informatsiooni levitamist valla veebilehel, sotsiaalkanalites ja vallalehes võimalusel kord kvartalis. Lisaks kajastama jäätmenõustamise alased tegevusi sh jäätmealaste ja tootjavastutusalaste teavituskampaaniate vahendamist omavalitsuse veebilehel ning eeskujuliku jäätmekäitumise tunnustamist. Siinkohal on koostöö nii avaliku sektori kui ka erasektori esindajatega vajalik, et ellu viia ühiseid teavituskampaaniaid ja projekte;
- **jäätmealaste juhendmaterjalide levitamine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega** – hõlmab pakendijäätmete kogumiskonteinerite asukohtade kohta info levitamist korteriühistutes ja eramajapidamistes, sh pakendite sortimisjuhise tutvustamist elanikele. Oluline on elanike teavitamine ohtlike jäätmete liigiti kogumise võimalustest ja vajalikkusest. Tuleb koostada ja elanike seas levitada juhendmaterjale biojäätmete, sh kompostimise võimaluste ja komposti kasutamise kohta ning paberi ja kartongi liigiti kogumise kohta. Elanikele peab kätte olema saadav info jäätmejaamades üleantavate jäätmeliikide ja hindade kohta;
- **koostöös jäätmekäitlejate ja tootjate ühendustega keskkonna- ja jäätmehooldusalaste infopäevade läbiviimine** – oluline on omavalitsuse hariduse- ja noorteametites regulaarne jäätmete vältimise ja liigiti kogumise infopäevade korraldamine vähemalt kord aastas. Lisaks jäätmete vältimise ja liigiti kogumise kohta informatsiooni levitamine omavalitsuses toimuvatel erinevatel sündmustel.

7.5. JÄRELEVALVE TÕHUSTAMINE

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnaamet
- Põlva vald
- Põllumajandus- ja Toiduamet (teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle)
- Päästeamet.

Järelevalve efektiivne toimimine toetab otseselt jäätmekavaga seatud eesmärkide saavutamist. Selleks peab Põlva vallavalitsus edendama koostööd teiste järelevalvet teostavate asutustega ning rakendama piisavalt ressursse süsteemse järelevalve läbiviimiseks. Korraldatud jäätmeveo raames on otstarbekas anda osaline järelevalve ülesanne informatsiooni kogumise osas jäätmeveo teostajale, kes omab igapäevast kontakti ja ülevaadet kõikide jäätmeveoga hõlmatud jäätmevaldajate tegevuste osas jäätmete liigiti kogumisel.

Põlva vallas on kasutusel jäätmevaldajate register. Pidevalt ajakohastatud ja korrastatud jäätmevaldajate registri abil on võimalik teostada kontrolli korraldatud jäätmeveoga liitumise üle. Sellest tulenevalt peab jätkuma jäätmevaldajate registri pidamine (haldamine, täiendamine ja uuendamine) ja selle põhjal järelevalve tegemine, sealhulgas ja ettevõtete osas. Lisaks tuleb jätkata järelevalvet korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud kinnistute üle ning vajadusel tuleb rikkujaid ka vastutusele võtta ning teha koostööd Keskkonnaametiga.

Oluline on jätkata ka järelevalvet ehitusjäätmete käitlemise nõuete osas kogu jäätmekava perioodil.

Järelevalve pidev ja efektiivne teostamine aitab ennetada mitmete probleemide väljakujunemist, tekkinud probleemide kiiret lahendamist ja seeläbi ka Põlva valla rahalisi vahendeid ja muid ressursse säästlikumalt kasutada.

Põlva vallale on ülalkirjeldatud tegevuste planeerimisel ja elluviimisel partneriks MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus.

Põlva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus järelevalve teostamiseks on loodud selge tegevuskava ja toimub hea koostöö kõikide osapooltega.

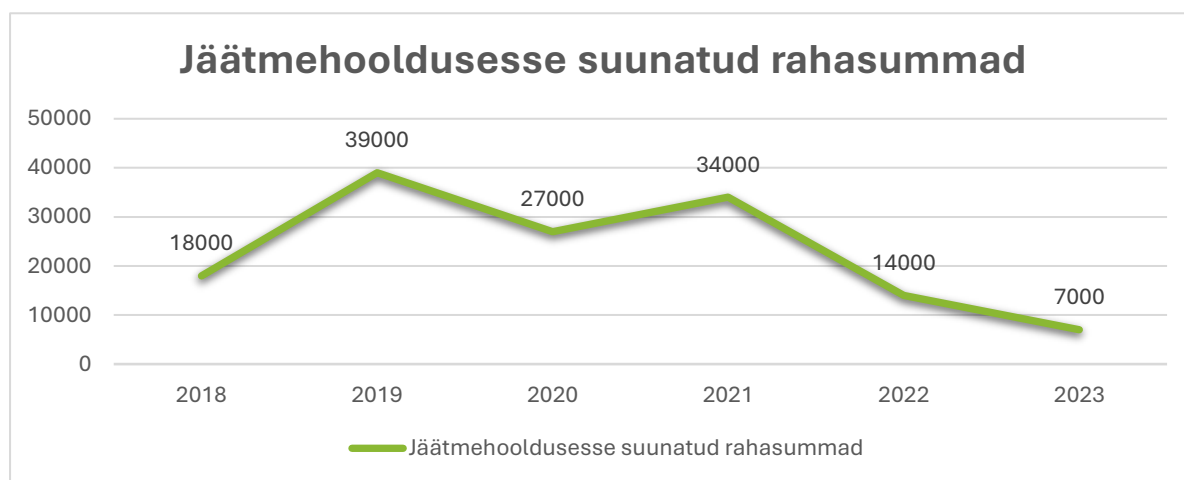
7.6. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE

Jäätmehoolduse arendamisel on kolm põhieesmärki:

- jäätmehoolduse süsteemi korrastamine;
- infrastruktuuri arendamine ja haldamine;
- järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine.

Tänased peamised rahalised kulutused on seotud infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevase haldamiskuludega. See hõlmab endas korraldatud jäätmeveo korraldamisest kuni avalike kohtade jäätmekäitlusteenuste pakkumiseni.

Põlva valla jäätmehoolduse arendamine toimub valla eelarvelistest vahenditest ja projektide sihtotstarbelistest tuludest. Lisaks otsitakse jäätmehoolduse arendamiseks riiklike toetusprogrammide kasutamise võimalusi (näiteks Keskkonnainvesteeringute Keskus).

Joonis 15. Jäätmekäitluse kulutused ja investeeringud Põlva vallas aastatel 2018-2023 (allikas: Põlva vald).

Omavalitsuse võimalused jäätmehooldust arendada ja rahastada on täna kehtiva regulatsiooniga piiratud. Omavalitsusel lasub küll kohustus korraldada jäätmehooldust, kuid rahalisi vahendeid selleks oma eelarves napib ja riigi toetus läbi KIKi toetusmeetmete vajalike tegevuste elluviimiseks ei ole piisav. Seega omavalitsusel puudub sisuliselt jäätmehoolduse arendamiseks rahastusallikas. Jäätmehoolduse paremaks korraldamiseks on üheks võimaluseks luua omavalitsuskeskne jäätmemudel. See hõlmab jäätmevaldajate üle arvestuse pidamist, nendega arveldamist ja nõustamist läbi kohaliku omavalitsuse või vastava KOVide koostöö üksuse. Sellise jäätmemudeli rakendamine võimaldab omavalitsusel kehtestada jäätmevaldajatele jäätmetasu, mis katab omavalitsuse korraldatavate teenuste osutamise ehk jäätmehoolduse kulu.

Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni tarbija/jäätmetekitaja. Samuti on jäätmeseadusega sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja.

Omaavalitsuse jäätmetasu on võimalik kujundada selliselt, et õigesti liigiti kogutud jäätmete üleandmine on mitu korda odavam segaolmejäätmete üleandmisest ning valesti liigiti kogutud ja liigiti kogumata jäetud jäätmete üleandmine on märgatavalt kallim.

Tasu läbipaistvuse saavutamiseks on oluline kindlalt fikseerida, mida jäätmetasu sisse arvestatakse ja milliseid kulutusi selle eest tehakse. Tasu kogumise ja kasutamise andmed tuleb regulaarselt avalikustada ja hoida need andmed kättesaadavana omaavalitsuse veebilehel.

Omaavalitsuse jäätmetasu hulka on võimalik arvestada jäätmehooldusega seotud kulud:

- kogumisvahenditega seotud kulu (sh konteinerid, biolagunevad kotid või paberkotid, süvamahutid, kompostird);
- jäätmete veo ja veo ettevalmistamisega seotud kulud (ka kehtiva korra kohaselt), sh jäätmete vedu jäätmejaamadest, avalikest konteineritest ja kogumisringide käigus;
- kogutud jäätmete käitlemise kulu (sh järel sortimine, segaolmejäätmete ladestus või põletus, liigiti kogutud jäätmete ringlussevõtt);
- jäätmekäitluskoha rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud (ka kehtiva korra kohaselt), sh jäätmejaamade, kompostimisväljakute, sorteerimisjaamade, kogumiskohtade rajamine, olemasolevate rajatiste hooldamine, arendamine ja opereerimine;
- korduskasutuslahendustega seotud kulud (sh ringlusmajad);
- administratiivne töö (jäätmevaldajate registri teenus, jäätmevaldajatega arveldamine, liikmemaks),
- teavitus (kampaaniad, üritused, juhendmaterjalide valmistamine ja levitamine),
- järelevalvega kaasnevad kulud (sh valvekaamerad, üleantavate jäätmete kontrollimine),
- muud seotud kulud (nt uuringud, prügikoristus, toetused).

Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Kohalikul tasandil kehtestatud jäätmetasu võimaldab rohkem paindlikkust ja kohalike oludega arvestamist kui riiklikul tasandil kehtestatud jäätmemaks. Kohalik omaavalitsus saab jäätmetasu suuruse üle otsustamisel võtta arvesse jäätmete ringlussevõtu eesmärkide saavutamiseks vajaminevaid tegevusi ja investeeringuid.

8. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRGID

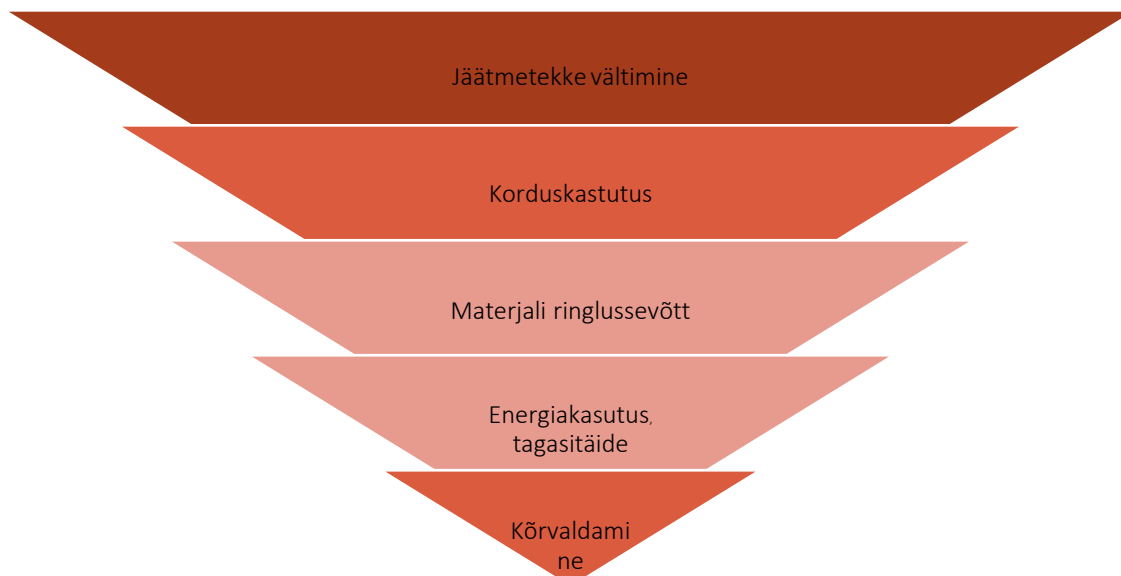
Jäätmehoolduse arendamisel ja tegevuste elluviimisel tuleb lähtuda erinevatest eesmärkidest. Põlva valla jäätmehoolduse valdkonna üldiseks eesmärgiks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, suurendada tekkekohal liigiti kogumist ning muuta seeläbi jäätmete nõuetekohane haldamine jäätmevaldajate igapäevaelu loomulikuks osaks. Tõhustada jäätmekorraldust, sealhulgas järelevalvet ning toetada ringmajanduse põhimõtete rakendamist.

Eeltoodust tulenevalt on Põlva valla jäätmehoolduse korraldamisel eesmärkideks:

- **jäätmetekke vältimise tegevuste edendamine**
- **jäätmeveoga jäätmevaldajate hõlmatuse tagamine**

- **jäätmete liigiti kogumise mahu ja kvaliteedi tõstmine**
- **jäätmete kordus- ja taaskasutamise suurendamine**
- **jäätmetest tuleneva keskkonnariski vähendamine**
- **toimiv järelevalve, andmete korrektsus ja koostöö kõikide seotud osapooltega**

Jäätmete käitlemisel prioritseeritakse jäätmehierarhia väärtusi:

Jäätmete taaskasutamisele seavad selged eesmärgid jäätmeseadusest, riigi jäätmekavast, jäätmete raamdirektiivist ning ringmajanduse paketist tulenevad sihtmäärad.

Eesti on võtnud eesmärgiks suunata 2025. aastaks ringlusesse 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, biolagunevatest jäätmetest ning muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Sihteesmärgid on täpsemalt esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 11. Jäätmete taaskasutamise riiklikud eesmärgid

	Baastase 2020	Eesmärk 2025	Eesmärk 2030
Olmejäätmete ringlussevõtumäär olmejäätmete kogumassist	50%	55%	60%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	60%	65%	70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	13%		
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	20%		
Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	70%		
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	65%		
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	45%		

Täiendavad sihteesmärgid

2025. aastast ühtlustatakse Euroopa Liidus olmejäätmete ringlussevõtu arvestamise põhimõtted. Ringlusse võetuks loetakse ainult need jäätmed, mis peale ümbertöötamist ei ole enam jäätmed, vaid uus materjal või ese. Lisaks peab selgelt eristama ringlusse võetud materjalidest olme- ja pakendijäätmetena kogutud jäätmed.

2027. aastast ei arvestata ringlussevõtu sihtarvude hulka neid biolagunevaid jäätmeid, mis on muu olmejäätme hulgast välja sorditud, vaid üksnes tekkekohas liigiti kogutud biolagunevad jäätmed.

2030. aastast alates piiratakse direktiiviga 2018/850 kõikide nende jäätmete prügilatesse ladestamist, mis sobivad ringlussevõtuks ja energiana kasutamiseks.

2035. aastaks on seatud eesmärk viia ladestatavate olmejäätmete osakaal 10%-ni.

8.1. PÕLVA VALLA ÜLESANDED SIHTESMÄRKIDE SAAVUTAMISEL

Jäätmeseadusega on fikseeritud selgelt kohaliku omavalitsuse eesmärgid ja seega ülesanded jäätmete käitlemise tulemuslikkuse osas, mis kehtivad ka Põlva vallale:

- kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete liigiti kogumist, et võimaldada nende korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu või muud taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.
- kohaliku omavalitsuse üksus korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.
- korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide taaskasutamise puhul on eesmärgiks täita olmejäätmete ringlussevõtu sihtarve alljärgnevalt:
 - ✓ segaolmejäätmed: suunata energeetilisse taaskasutusse või rakendada materjalina ringlusesse võtmise toiming vähemalt 80% mahust;
 - ✓ paber- ja kartongijäätmed: suunata materjalina ringlusesse vähemalt 80% mahust;
 - ✓ biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed: suunata materjalina ringlusesse vähemalt 70% mahust;
 - ✓ biolagunevad aia- ja haljastujajäätmed: suunata materjalina ringlusesse vähemalt 70% mahust;
 - ✓ klaaspakendid: suunata materjalina ringlusesse vähemalt 80% mahust.

Põlva valla ülesandeks on luua eeldusi ja rakendada tegevusi, mis suurendavad jäätmete liigiti kogumist ja taaskasutamist. Jäätmetekke vähendamise ja korduskasutuse suurendamise eesmärkide kõrval on tekkinud jäätmete maksimaalses mahus liigiti kogumine peamine instrument, millega saab suurendada olmejäätmete ringlussevõtu taset. Tegevuste esmane fookus peab olema biolagunevate jäätmete osas, millede sattumine teiste jäätmeliikide hulka kahjustab nende kvaliteeti ja seeläbi vähendab nende ringlussevõtmise võimalusi. Jäätmehoolduse arendamisel on eraldiseisvaks eesmärgiks valdkonnas koostöö edendamine teiste kohalike omavalitsustega, mis võimaldab rakendada nii planeerimise kui korraldamise tegevustes mastaabiefekti ja unifitseerida reegleid.

Antud eesmärgi realiseerimiseks on Põlva vald liitunud kohalike omavalitsuste jäätmehoolduse koostööorganisatsiooniga MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus, mille tegevused on suunatud kohalike omavalitsuste keskse jäätmehoolduse terviklahenduse rakendamisele viisil, mis tagab

Põlva vallale strateegiliselt juhitud tegevused vallale sobilike väärtuste loomisel jäätmehoolduse valdkonnas.

Kokkuvõtvalt on Põlva valla eesmärgiks tagada valla territooriumil toimuvate jäätmekäitluse alaste tegevuste läbipaistvus, põhjendatus, kontrollitavus, keskkonnaohutus ning vastavus valla arengueesmärkidega ja kooskõla riiklike sihteesmärkidega, rakendades selleks asjakohaseid meetmeid.

8.2. MTÜ EESTI JÄÄTMEHOOLDUSKESKUS ÜLESANDED

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil korraldatakse koostöös EJHK-se liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks on Põlva vald EJHK-le delegeerinud järgmised jäätmeseadusest tulenevad Põlva valla jäätmehooldusalased ülesanded:

- viia läbi korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni (edaspidi hanke) ning sõlmib hanke võitnud jäätmevedajaga lepingu;
- esindada liikmeid suhtluses partneritega, regulaatoritega jm kolmandate isikutega nii riigisisest kui piiriüleselt;
- osutada jäätmehoolduse alaseid konsultatsioone ja korraldab koolitusi;
- korraldada jäätmehoolduse valdkonna dokumentatsioonide, riigihangete, projektide, rahastustaotluste koostamist ning elluviimist;
- osutada liikmetele arendus- ja investeerimisprojektide analüüse;
- osaleda jäätmevaldajate registri arendustöödel (edaspidi register), tagab registri töö;
- vajadusel töödelda vedajapoolseid registriandmeid;
- valmistada ette jäätmealaste õigusaktide eelnõud.

8.3. JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMISE VÕIMALUSED

Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08) – liigiti kogutud köögi- ja sööklajajäätmete kogumine on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Samaaegselt tuleb propageerida biojäätmete kohtkompostimist eramute juures ning suurendada elanikkonna teadlikkust biojäätmete liigiti kogumise kohustusest.

Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01) - tuleb jätkata okste purustamist, lehtede kokku korjamist ja kompostimiseks üle andmist ning kompostimist Põlva kompostimisväljakul. Eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus biolagunevate jäätmete liigiti kogumisega on hõlmatud kõik jäätmevaldajad ning soodustatud on tekkekohal kompostimise rakendamine vastavalt nõuetele.

Paber ja kartongi (20 01 01) - kogumisel on oluline tagada nende jäätmete liigiti kogumine tekkekoha lähedal ning suunata taaskasutusse. Vanapaberi ja kartongi kogumise lahendus oleks nende jäätmete kogumise jätkamine korraldatud jäätmeveo raames. Vanapaberi üleandmine elanikele tuleb muuta mugavamaks, võimaldades näiteks eramajade elanikele vanapaberi kogumiskotiteenust. Vanapaberi ja kartongi kogumine tuleks ühildada paber- ja kartongpakendi kogumisega.

Paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid – tuleb soosida koostööd MTÜ-ga Eesti Taaskasutusorganisatsioon,

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ-ga, Eesti Pakendiringlus OÜ-ga ja Eesti Pandipakend AS-ga pakendijäätmete tekkekohal liigiti kogumiseks ja korraldatud jäätmeveo raames äravedu. Lisaks tuleb teostada pidevat teavitustööd pakendijäätmete liigiti kogumise vajaduse ja reeglite osas kaasates samuti eelminetatud organisatsioone.

Tekstiil (20 01 10, 20 01 11) – Tekstiilijäätmete liigiti kogumine on kohustuslik, kuid nende ringlussevõtu tehnoloogiad ja võimekus on alles arenemas. Seetõttu on esmatähtis tekstiilijäätmete teket üldse vältida. Kohaliku omavalituse üksusel on kohustus korraldada tekstiilijäätmete liigiti kogumine hiljemalt 1. jaanuariks 2025. Tekstiilijäätmete liigiti kogumise tagamiseks planeeritakse need jäätmed liita korraldatud jäätmeveosse. Liigiti kogutud tekstiilijäätmeid koguda tekkekohalt korraldatud jäätmeveo raames kogumisringide kaudu ning lisaks soosida äraandmise võimalusi jäätmejaamades.

Suurjäätmed (20 03 07) – tuleb jätkuvalt soosida üleandmist jäätmejaamades ning kaaluda suurbüttide kogumist ja üleandmist korraldatud jäätmeveoga.

Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36) ja ohtlikud jäätmed (15 01 10*, 20 01*) - tuleb tagada probleemtoodete ja ohtlike jäätmete kogumise jätkamist jäätmejaamades ning käitlemise alase informatsiooni püsiv edastamine omavalitsuse elanikele.

Klaas (20 01 02), puit (20 01 38), plastid (20 01 39) ja metallid (20 01 40) - tuleb jätkuvalt soosida liigiti kogumist tekkekohas ning tagada nende jäätmete üleandmine Põlva valla jäätmejaamades.

Ehitus- ja lammutusjäätmed (jaotise 17-koodiga jäätmed⁸) – puidutööstusettevõtete puidujäätmeid tuleb koguda liigiti nende tekkekohas ning võimalusel kasutada neid materjalipõhiselt või suunata energiakasutusse. Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul tuleb jälgida, et neid jäätmeid taaskasutatakse maksimaalsel tasemel ning eelistatakse nende ringlussevõttu. Ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtmist tagatakse Põlva jäätmejaama kaudu.

8.4. JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDAMISE PIKAAJALINE PLANEERIMINE

- Koostöö teiste omavalitsuste ja riigiasutustega keskkonna järelevalve tõhustamiseks.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine.
- Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide ajakohastamine.

Tegevused:

- jäätmealaste artiklite avaldamine vallalehes ja valla kodulehel;
- jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine ja levitamine;
- korraldatud jäätmeveo hangete läbiviimine;
- jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine.

8.5. JÄÄTMEDE LIIGITI KOGUMISE JA TAASKASUTAMISE SUURENDAMINE

- Ohtlike ja elektroonikajäätmete kogumise jätkamine.
- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku ülevaatamine.

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumisringide ja eterniidijäätmete kogumise korraldamine.
- Biolagunevate jäätmete kompostimise propageerimine tekkekohal.
- Suurjäätmete ja tekstiilijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise propageerimine korraldatud jäätmeveo raames.

Tegevused:

- ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude vastuvõtmise jätkamine Põlva valla jäätmejaamas ja neljas jäätmepunktis;
- ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine;
- eterniidijäätmete kogumise korraldamine;
- avalike kogumispunktide võrgustiku optimaalse tiheduse väljaselgitamine ja taaskasutusorganisatsioonidega sõlmitud lepingute ülevaatamine;
- pakendikotiteenuse laiendamine kogu valla ulatuses;
- valla haljasaladelt kogutavate aia- ja haljastujäätmete kompostimine;
- liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmine Põlva valla jäätmejaamas ja jäätmepunktides;
- korduskasutamise suurendamine läbi jäätmejaama;
- jäätmejaama tegevuste laiendamine ringmajanduse otstarbel luues mugavad lahendused kasutuselt kõrvale jäänud esemete taaskasutusse suunamiseks.

8.6. EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMETE TAASKASUTAMINE

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlikke aineid sisaldavate materjalide kasutamise propageerimine ehitustegevuses.
- Maastikupilti kahjustava ja kasutusest väljalangenud või lagunenu ehitise lammutamise ja sellest tekkinud jäätmete käitlemis, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamise ja maa-ala koristamise propageerimine.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Tegevused:

- maastikupilti kahjustavate ehitiste lammutamisele kaasaaitamine (nõustamine, vajalike lubade menetlemine jmt);
- ehitus- ja lammutusjäätmete käitluse kontrollimine.

8.7. JÄRELEVALVESÜSTEEMI TÕHUSTAMINE

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve teostamine.
- Koostöö tegemine keskkonnaameti ja naaberomavalitsustega rikkumiste info vahetamiseks järelevalve efektiivsemaks muutmiseks.
- Jäätmevaldajate registri ajakohastamine.
- Ebaseaduslike prügi mahapaneku kohtade kaardistamine, likvideerimine ja vajadusel kaamerate paigaldamine.

Tegevused:

- järelevalvealane koostöö keskkonnaameti ja naaberomavalitsustega;
- järjepidev järelevalve jäätmekäitlusele seatud nõuete täitmise üle;

- jäätmevaldajate registri arendamine ning registriandmete pidev ajakohastamine;
- ebaseaduslike prügi mahapaneku kohtade likvideerimine ja vajadusel kaamerate paigaldamine kohtadesse, kuhu tihti ladustatakse ebaseaduslikult prügi.

9. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Käesoleva jäätmekavaga seotud eesmärgid ning nende täitmiseks toodud tegevuste eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures peab arvestama ka keskkonna- ja terviseaspekte. Suuremat tähelepanu pööratakse uute tingimuste seadmisel jäätmete tekkekohal kogumisele ja kogutud jäätmete taaskasutamise toimingutele. Eesmärgiks on vältida Põlva valla huve kahjustavate jäätmekäitlustegevuste rakendamist ja vähendada negatiivseid keskkonnamõjusid.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekäitluse arengut planeeritakse lähtudes jäätmehierarhiast koos otstarbekuse põhimõttega. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata ja edendada jäätmete liigiti kogumist parimal võimalikul viisil. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

Jäätmete tekke, kogumise ja käitlemise keskkonnamõju

Kõige suuremat mõju keskkonnale avaldavad jäätmete kogused, mida viiakse otseselt keskkonda s.t ebaseaduslikult kõrvaldatud ja ladestatud jäätmed. Ebaseaduslik tegevus on võimalik eelkõige tulenevalt sellest, et:

- kõik jäätmevaldajad ei ole korraldatud jäätmeveoga hõlmatud.
- järelevalve korraldus on ebapiisav.

Jäätmetest tuleneva keskkonnamõjude vältimisel on oluline roll inimeste teadlikkusel ja jäätmete tekkekohal liigiti kogumise vajalikkuse mõistmisel. Mida rohkem jäätmeid tekkekohal koguda ja nõuetekohasele käitlejale üle anda, seda suurem on jäätmete taaskasutus ja seda väiksem on negatiivne keskkonnamõju. Sellise tegevusega on võimalik kokku hoida tarbitavaid ressursse ja vältida ohtlike ainete keskkonda sattumist.

Olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete puhul mõjutavad keskkonda lõhnahäiringud, kogumisvahendite nõrgvesi, näriliste ja lindude levik. Selle tõkestamiseks on vajalik tagada regulaarne jäätmevedu, nõuetele vastavate kogumisvahendite kasutamine ja nende sobiv paigutus.

Põlva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmetest ja nende kogumisest tulenevate negatiivsete mõjude maandamiseks/vähendamiseks.

Jäätmeveo keskkonnamõju

Jäätmeveo peamiseks keskkonnamõjuks on jäätmeveomasinate tekitavad heitgaasid, müra ja lõhnahäiringud ning jäätmeveo käigus jäätmete sattumine keskkonda. Jäätmeveo halb korraldatus nt ebaregulaarne mahutite tühjendamine võib tekitada häiringuid, mida saab vältida. Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused tagavad, et Põlva vallas teenindab olmelist jäätmevoogu kindlal ajahetkel üks jäätmevedaja, kelle kasutuses on tehniliselt sobilik masinapark ning logistika on korraldatud säästvalt.

Olmejäätmete veo kõrval, mille tingimused on reguleeritud, on oluliseks ja sageli kontrollimatuks keskkonnamõju tekitajaks korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete veo teostamine. Nn vabaturu jäätmete teenindamisel osaleb suur hulk jäätmekäitlejaid, kes väga sageli ei kasuta selleks parimat võimalikku tehnikat ja kelle esmaseks eesmärgiks ei ole keskkonnanahoiu tagamine. Eeltoodu kinnitab selget vajadust luua reeglid nn vabaturu jäätmete veole ja käitlemisele ning rakendada tegevuste kontrollimiseks ja mõju hindamiseks järelevalvemeetmeid.

Põlva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete vedamisel parima võimaliku lahenduse rakendamist, mis maandavad/vähendavad veoga tekkivaid negatiivseid keskkonnamõjusid.

Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju

Jäätmete kõrvaldamine on nende ladestamine prügilasse, põletamine ilma energiakasutusega või muu samaväärne toiming, mis ei ole taaskasutamine. Jäätmete kõrvaldamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid maandavad kõrvaldamiskäitistele kehtivad nõuded. Tekkida võivate mõjude maandamise meetmeks, mida Põlva vald kasutab, on jäätmete tekkekohal liigiti kogumine, mis vähendab kõrvaldamisse suunatavate jäätmete mahtu ja nende ohtlikkust.

Põlva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete kõrvaldamise osakaalu vähendamiseks ja seeläbi negatiivsete keskkonnamõjude tekke vähendamiseks.

Jäätmete taaskasutamise keskkonnamõju

Kõik jäätmetega tehtavad toimingud kasutavad ressursse ja tekitavad keskkonnamõjusid. Jäätmete käitlemine nende taaskasutamiseks ettevalmistamisel või taaskasutamisel peab toimuma parima võimaliku tehnoloogia abil, mis tagab tegevuste läbipaistvuse, mõõdetavuse ja juhitavuse. Teatud juhtudel võib jäätmete kõrvaldamine tuua kaasa väiksema või paremini maandatava keskkonnamõju kui jäätmete ebaefektiivsel viisil käitlemine. Jäätmete käitlemise erinevate toimingute keskkonnamõjud ei ole Eestis veel ringmajanduslike hindamismudelite alusel analüüsitud, mistõttu on Põlva vallale oluline ise hinnata valla jäätmete käitlusega kaasnevaid mõjusid.

Põlva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete taaskasutamise, tervikuna aga kogu jäätmehoolduse korraldamise lahenduse osas monitoorimissüsteemi rakendamise, mis võimaldab edaspidi adekvaatselt hinnata iga tegevusega kaasnevaid keskkonnamõjusid.

Tulenevalt jäätmete taaskasutamise eesmärkidest, ringmajandusliku majandusmudeli arendamise vältimatusest ning keskkonnanahoiu edendamisest, on Põlva valla jäätmehoolduse arendamisel nn katuseesmärgiks keskkonnanahoidlikule ja süsinikuneutraalsele jäätmehoolduse korraldamise mudelile ülemineku teostamine nii käesoleva jäätmekava kui järgnevate jäätmekavade alusel.

LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastusallikas
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE		
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine valla veebilehel, ajalehes ja muudes meediakanalites	Pidev	KOV, EJHK
1.2	Valla veebilehe pidev kaasajastamine jäätmealase teabe osas	Pidev	KOV, EJHK
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE		
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmise jätkamine Põlva valla jäätmejaamades	Pidev	KOV
2.2	Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine vastavalt vajadusele	Vastavalt toetusmeetme saamisele	KOV, EJHK, KIK
2.3	Elektri- ja elektroonikajäätmete vastuvõtmise jätkamine Põlva valla jäätmejaamades	Pidev	KOV, EES-Ringlus, Eesti Elektroonikaromu
2.4	Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine ning selleks võimalike toetusmeetmete leidmine	Vastavalt toetusmeetme saamisele	KOV, EJHK, KIK
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE		
3.1	Propageerida biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimalusi	Pidev	KOV, EJHK,
3.2	Tekstiiljäätmete, suurjäätmete ja ehitusjäätmete ning muude liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmise korraldamine Põlva jäätmejaamas	Pidev	KOV
3.3	Jäätmejaamade hooldus, vajadusel inventari uuendamine	Pidev	KOV, EJHK, KIK

3.4	Kompostimisväljaku hooldus	Pidev	KOV
3.5	Ringmajandusmajade rajamine jäätmejaamadesse	Vastavalt toetusmeetme saamisele	KOV, EJHK, KIK
3.6	Sorteerimisjaamade soetamine valla allasutustele	Vastavalt toetusmeetme saamisele	KOV, EJHK, KIK
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU		
4.1	Pakendijäätmete ja tekstiilijäätmete liigiti kogumise rakendamine korraldatud jäätmeveo raames	2025	KOV, EJHK
4.2	Korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimine	2025	KOV, EJHK
5	JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE		
5.1	Jäätmevaldajate registri abil jäätmevaldajate hõlmatuse ja liigiti kogumise nõuete täitmise järjepideva kontrolli teostamine. Vajadusel täiendava tarkvara kasutusele võtmine.	Pidev	KOV, EJHK
5.2	Jäätmehoolduseeskirja ajakohasena hoidmine, vajadusel uue koostamine ja vastuvõtmine	Pidev	KOV, EJHK
5.3	Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine	Pidev	KOV, EJHK
5.4	Koostöö naaberomavalitsustega jäätmete kogumise ja käitlemise osas ühtsete reeglite ja lahenduste rakendamisel (piiriülene koostöö tegevuste efektiivsuse suurendamise eesmärgil).	Pidev	KOV, EJHK
5.5	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine	Pidev	KOV

Lühendid:

KOV – kohalik omavalitsus

EJHK – MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus

KIK – SA Keskkonnainvesteeringute Keskus